

DRAUGAS

PERIODICALS
December 28,
Vol. LXXXVIII

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
KETVIRTADIENIS - THURSDAY, GRUODŽIO - DECEMBER 28, 2000

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 12/27/00
UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

Nr. 250
Kaina 50 c.

Prezidentas pasirašė

Lietuvos biudžeto įstatymą

Vilnius, gruodžio 27 d. (BNS) — Prezidentas Valdas Adamkus pasirašė tris Seimo priimtus įstatymus, kuriuos itin kritikavo kairioji Seimo opozicija.

Prezidento atstovė spaudai Violeta Gaizauskaitė informavo, kad trečiadienį V. Adamkus pasirašė įstatymus, ribojančius pensijų mokėjimą dirbantiems pensininkams, griežtinančius reikalavimus ligos ir motinystės pašalpoms gauti bei kitų metų biudžeto įstatymą.

Po įstatymų priėmimo Seimo socialdemokratinė opozicija kreipėsi į prezidentą, ragindama nepasirašyti šių teisės aktų. Jeigu prezidentas pasirašytų šiuos įstatymus, opozicija pažadėjo juos apskusti Konstituciniame teisme.

Pensijų įstatymo pataisos nuo 2001 m. sausio 1 d. apribos pensijų mokėjimą dirban-

tiems pensininkams. Jiems bus mokama pagrindinė 138 litų pensija ir dar dalis papildomos pensijos (skirtumas tarp senatvės ir pagrindinės pensijos). Pensijų apribojimas, vyriausybės teigimu, padės sutaupyti apie 70 mln. Lt.

Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymas nustato privalomą stažą ligos ir motinystės pašalpoms gauti. Šias įstatymo pataisas parengusi vyriausybė teigia, jog jis padės išvengti piktnaudžiavimo, kai moterys įsidarbina prieš pat išėjimą į motinystės neštimą ir gimdymo atostogas vien tam, kad gautų šias pašalpas.

Praėjusios savaitės pabaigoje Seimui patvirtinus Socialinio draudimo fondo biudžetą 2001 metams, kairioji opozicija teigė raginsianti prezidentą sustabdyti ir šį teisės aktą.

Seimas „Sodros“ skyles „kamšo“ iš pensininkų kišenės

Vilnius, gruodžio 23 d. (BNS) — Politiniai kaliniai ir tremtiniai piktnasi Seimo sprendimų sumazinti pensininkų pajamas.

„Dauguma mūsų gauna mažesnes, negu vidutines, pensijas, nes sovietmečiu mūsų galimybės įgyti vertingas specialybes ir gauti gerai apmokamą darbą buvo ribotos“, rašoma šeštadienį politinių kalinių ir tremtinių išplatintame pareiškime, kurį pasirašė Lietuvos politinių kalinių sąjungos, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos pirmininkas, Seimo konservatorių frakcijos narys Antanas Stasiškis. Anot jo, neteisinga drausti pensininkui sąžiningu darbu prisidurti šiek tiek lešų pragyvenimui.

Politiniai kaliniai ir tremtiniai taip pat mano, kad yra „amoralu varžyti žmogų, jeigu leidžia sveikata, patirtis ir kompetencija, dirbti ir legaliai gauti už šį darbą atlyginimą“.

A. Stasiškis primena, jog praėjusios kadencijos Seimo Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatorių frakcija) atmetė

siūlymus „Sodros“ biudžeto deficitą dengti pensininkų sąskaita ir pareikalavo rasti kitokių būdus.

Lietuvos politinių kalinių sąjungos ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos Tarybų gruodžio 16 dienos jungtinis posėdis kreipėsi į naująjį Seimą ir vyriausybę prašydamas nepriimti tokio įstatymo ir ieškoti kitokių „Sodros“ biudžeto problemų sprendimo būdų.

„Deja, nebuvome išgirsti“, rašoma pareiškime.

A. Stasiškis politinių kalinių ir tremtinių organizacijų vardu apgailestauja, kad Seimas šią savaitę priėmė Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo pakeitimus, kurie „daugeliui pensininkų apsunks senatvę, o ne vieną pasmerks beviltiškai skurdui“.

Ketvirtadienį Seimas priėmė Valstybinio socialinio draudimo pensijų įstatymo pataisas, kuriomis siekiama nuo 2001 m. sausio 1 d. pakeisti pensijų mokėjimą dirbantiems pensininkams.

Seimūnai pritarė svarbių ambasadorių kandidatūroms

Vilnius, gruodžio 27 d. (BNS) — Seimo Užsienio reikalų komitetas (URK) trečiadienį pritarė karjeros diplomato Vygaudo Ušacko kandidatūrai vadovauti ambasadai Jungtinėse Amerikos Valstijose bei Gintės Damušytės kandidatūrai būti ambasadorė misijoje prie NATO.

Pagal Konstituciją ambasadorius savo dekretu skiria ir atleidžia prezidentas. Ambasadorių kandidatūras, Seimo URK pritarus, teikia vyriausybė.

Tai, kad naujuoju ambasadoriumi Vašingtone ketinama teikti buvusį užsienio reikalų viceministrą, Lietuvos vyriausiąjį derybininką su Europos Sąjunga (ES) V. Ušacką, kelias savaites buvo „vieša paslaptis“. Naujam UR ministrui Antanui Valionui nepasiskyrus V. Ušacko viceministru, jis atsisakė užimti Europos komiteto prie vyriausybės generalinio direktoriaus pareigas ir pareiškė metų pabaigoje atsistatydinąsį iš vyriausiojo euroderybininko pareigų.

Naujuoju euroderybininku

vyriausybė rekomenduoja prezidentui skirti kitą karjeros diplomatą Petrą Auštrevičių, kuris trečiadienį pradėjo eiti Europos komiteto vadovo pareigas.

V. Ušackas kelerius metus dirbo saugumo politikos srityje, turi gerų ryšių su NATO valstybėmis ir ypač JAV įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžių atstovais. Neabejojama, jog V. Ušacko kandidatūrai pritaris ir Jungtinės Valstijos.

URK pirmininkas liberalas Alvydas Medalinskas BNS pabrėžė, jog V. Ušackas Vašingtone turi „gerus ryšius ir įtakingas pažintis“. V. Ušackas pakeistų Vašingtone ligišiolių ambasadorių Stasį Salalauską.

„Seimo URK trečiadienį taip pat pritarė vyriausybės teikiamai G. Damušytės kandidatūrai į ambasadores prie NATO. G. Damušytė pakeis buvusį ambasadorių Liną Linkevičių, kuris po Seimo rinkimų tapo Rolando Pakso vadovaujamas vyriausybės krašto apsaugos ministru.

Gruodžio 23 d. Vilniuje buvo surengta Bluko šventė, kurios metu drauge su kelmais buvo sudeginti vilniečių rūpesčiai ir problemos. Šventę prasidėjo 200 persirengusių eitynių Geimino prospektu. Šventės dieną įvairiose sostinės vietose „valkiyos“ vadinamieji blukvalkiai. Šventės kulminacija — Rotušės aikštėje sudegintas Bluko bokštas, kurį sudarė 2,000 kelmų. Bluko šventė — tai riba tarp tamsiausios metų nakties ir ateinančio šviesos periodo. Kaip žinoma, per Kučias ir Kalėdas Lietuvoje būna ilgiausios naktys, kurios po švenčių pradeda trumpėti. Bluko deginimas sietinas su praėjusių metų nuodėmių, problemų, varginančių minčių atsikratymu. Kadangi Bluko šventės prigimtis labai teatrališka, šiemet šventės rengėjai — Vilniaus etninės veiklos centras ir pagalbą pasikvietė ne tik folkloro ansamblius, bet ir Senamiesčio teatro aktorius bei dailininkę, kurie atliko „Saulės patekėjimo“ ceremoniją. Kęstutis Vanaga (Elta) nuotr.

Seime atidarytas Susikaupimo kambarys

Vilnius, gruodžio 23 d. (BNS) — Nuo šiol Seimo nariai turės vietą, kurioje galės susikaupinti ir apmąstyti ne tik įstatymų projektus, bet ir amžinąsias vertybes.

Šeštadienį, paskutinę rudens sesijos dieną, Seime buvo atidarytas Susikaupimo kambarys. Šio kambario idėja dar prieš kelerius metus kilo konservatorių vadovui Vytautui Landsbergiui.

Atidarant kambarį, be V. Landsbergio, dalyvavo ir dartinis Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas bei keliadėšimt įvairioms frakcijoms priklausančių Seimo narių.

Susikaupimo kambaryje kol kas nėra jokių religinių atri-

butų. Pasak V. Landsbergio, tai buvo padaryta specialiai, kad ir kambarį galėtų ateiti visi tikėjimų atstovai. Jis pridūrė, jog galbūt vėliau kambaryje bus padėtas Šventasis Raštas.

Kol kas Seimo nariams padės susikaupiti tik amžinybės simbolizuojanti juodojo marmuro plokštė, įmontuota vienoje sienoje.

Socialdemokratinės koalicijos frakcijos narys Nikolajus Medvedevas siūlė kambaryje įrengti garso aparatūrą ir nupirkti sakralinės muzikos įrašų, o krikščionis demokratas Petras Gražulis — pakabinti kryžius.

Susikaupimo kambario įrengimas, Seimo kanceliarijos duomenimis, kainavo apie 100,000 litų. Jo projekto autoriai — architektai Vytautas Nasvytis ir Juras Balkevičius.

* Šiemet Santarvės premija apdovanotas aktorius Donatas Banionis pareiškė dėl pensijų reformos išėinąs iš teatro. Beveik 60 metų teatre dirbęs 75 metų D. Banionis pareiškė, kad jam labiau apsimoka būti pensininku. Jo apsisprendimą lėmė ne teatras, o pataisytas Socialinio draudimo įstatymas, kuriuo remiantis, bus sumazintos pensijos dirbantiems pensininkams. Aktoriaus teatre gaunamas atlyginimas yra mažesnis, už jam skirtą valstybinę 550 litų pensiją, todėl dirbti teatre neapsimoka. „Jeigu bus reikalingas, vadinasi veltui“, sakė D. Banionis ir pacytavo žodžius iš William Shakespeare „Hamleto“: „Kažkas papuvė šioje danų karalystėje“.

JAV gimusi G. Damušytė Lietuvos diplomatinėje tarnyboje dirba nuo 1991 metų. Savo karjerą ji pradėjo Lietuvos misijoje prie Jungtinių Tautų, o nuo 1998 metų buvo Lietuvos ambasadore Austrijoje. Reziduodama Vienoje, ji taip pat atstovavo Lietuvai Kroatijoje, Slovėnijoje ir Slovakijoje.

A. Medalinskas pažymėjo kandidatės į ambasadores prie NATO patirtį dirbant su tarptautinėmis organizacijomis.

Užsienio reikalų komiteto posėdyje trečiadienį taip pat buvo kalbėta apie atstovavimą Lietuvai Afrikos žemyne.

JAV respublikonai V. Landsbergi „padarė“ politiniu kaliniu

Vašingtonas-Vilnius, gruodžio 23 d. (BNS) — Įtakingas JAV Respublikonų partijos Politikos komitetas, savaip vertindamas Sovietų sąjungos žlugimo istoriją, Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo vada Vytautą Landsbergį įvardino sovietų politiniu kaliniu.

JAV Kongreso Atstovų rūmų daugumos — respublikonų — politiką formuojančio Politikos komiteto tinklalapyje Internet'e skelbiama Atstovų rūmų pirmininko patarėjų grupės studija „Rusijos kelias į korupciją“. Šios studijos pirmajame skyriuje, pasakojančiame apie sovietų imperijos žlugimą, kelios pastraipos skiriamos Lietuvai.

Be kita ko, rašoma, kad 1990 metais, praėjus mėnesiui po Aukščiausiosios tarybos (Atkuriamojo Seimo) rinkimų, „Vytautas Landsbergis, ramaus būdo muzikos profesorius, metų metus praleidęs sovietų kalėjimuose, tapo prezidentu“. Turima galvoje tai, kad V. Landsbergis tapo Atkuriamojo Seimo pirmininku.

Beje, kaip „prezidentas“ V. Landsbergis dešimtmečio pradžioje pasirašinėjo ne viename dokumente anglų kalba. Tačiau Lietuvoje nieko nežinoma apie tai, kad pianistas ir muzikologas, meno kultūros istorikas V. Landsbergis būtų kalėjęs sovietų kalėjime ar lageryje.

* Kauno savivaldybė 5 metams sudarė sutartį su Vytauto Didžiojo universitetu (VDU). Pagal sutartį, VDU išsipareigojo leisti miesto turtą bei prisidėti kuriant Kauno įvaizdį. Kaip teigė VDU rektorius Vytautas Kaminskas, universitete mokosi daugiau kaip 5,000 studentų, jame yra didelis potencialas ir tai gali būti nauda miestui. Kauno savivaldybė išsipareigojo studentams sudaryti sąlygas atlikti praktiką savivaldybės administracijoje bei teikti visapusišką informaciją. Sutartyje taip pat numatyta, kad savivaldybė prisidės prie universiteto materialinės bazės gerinimo.

* Klaipėdos jūrų uoste — iki šiol negirdėta vagystė. Pagrobtas šaldytos vištienos kroviny, kurio vertė — 16 mln. litų. Austrijos bendrovei priklausanti 7,000 tonų krovinių, pateikę suklustotus dokumentus, išgabeno tarptautinė rusų gaudovaujama nusikaltėlių gauja, kurios pėdsakai veda į JAV.

Pasaulio naujienos

(Remiantis BNS, Reuters, DPA, AP, Interfax, ITAR-TASS, Belpa, RIA ir ELTA šrių agentūrų pranešimais)

Vatikanas. Popiežius Jonas Paulius II sekmadienį palinkėjo pasauliui laimingų šv. Kalėdų, tačiau taip pat paragino tikinčiuosius nepamiršti tikrosios Kalėdų prasmės ir šiuo ypatingu metų laiku neužmiršti kenciančiųjų bei vienišųjų. „Tiek gatvėse, tiek namuose visi tik ir kalba apie Kalėdas. Šviesos, papuošimai ir dovanos sukuria tik Kalėdoms būdingą atmosferą“, teigė Šventasis Tėvas sakdamas savo sekmadieninį pamokslą šv. Petro aikštėje. „Tačiau išorinis pasiruošimas neturėtų nustelbti ypatingo ir svarbiausio įvykio, kurį mes dabar minime — Kristaus gimimo“. Pradedamas savo kalbą šaltą ir lietingą dieną palyginti negausiai aikštėje susirinkusiems maldininkams, 80-eti katalikų Bažnyčios vadovas tikintiesiems priminė, kad Kristus gimė didžiausioje skurde ir paragino juos prisiminti skurstanciuosius.

Jeruzalė. Palestiniečių savivaldos vadovybė nusprendė nepriimti JAV prezidento Bill Clinton pasiūlymų dėl galutinio Vidurio Rytų taikos susitarimo. Pasak palestiniečių derybininko Saeb Erekat, artimiausiu metu JAV pareigūnams bus įteiktas laiškas, kuriuo palestiniečiai praneš, jog „negali priimti Amerikos idėjų“. „Laiške pažymima, kad šios idėjos nesiskiria nuo Camp David pateiktų siūlymų, o kai kurios yra netgi blogesnės“, sakė pareigūnas, turėdamas galvoje liepą vykusį Vidurio Rytų viršūnių susitikimą. „Laiške dar kartą išdėstyta palestiniečių pozicija ir pateiktos kelios išlygos dėl JAV pasiūlymų“, pridūrė jis. S. Erekat sakė, kad palestiniečiai JAV pateikė sąrašą klausimų, kuriuos reikėtų patikslinti prieš jiems priimant galutinį sprendimą dėl B. Clinton pasiūlymų. Jis išreiškė viltį gauti skubų atsakymą.

Maskva. Rusijos prezidentas Vladimir Putin pateikė Valstybės Dūmai tvirtinti Rusijos ir Baltarusijos susitarimą dėl bendro pinigų vieneto įvedimo ir Sąjunginės valstybės bendro emisijų centro įsteigimo. Šis susitarimas buvo pasirašytas Minske lapkričio 30 d. Laiške Valstybės Dūmos pirmininkui prezidentas paprašė apsvastyti susitarimo tvirtinimo klausimą pirmą mėnesį. „Aš nematau, kad mums tam reikės 5-8 metų, kaip anksčiau buvo planuota, ir Sąjungos bendri pinigai — Rusijos rubliai — gali būti įvesti jau 2001-2002 metais“, sakė Baltarusijos pareigūnas.

Madridas. Rusijos žiniasklaidos magnatas Vladimir Gusinskij gruodžio 23 d. išėjo iš savo namuose pietų Ispanijos pajūrio kurorte. Jis buvo paleistas už užstatą iš Madrido kalėjimo ir dabar laukia patvirtinimo dėl išdavimo Rusijai, kuri kaltina jį sukčiavimu ir siekia, kad jis būtų išduotas jos teisėsaugos organams. V. Gusinskij advokatai sumokėjo 5.55 mln. dol. užstatą. Teisėsaugos žinybos pareigojo jį neišeiti iš namų prabangiam Sotograndes kurorte. Tačiau V. Gusinskij yra griežtai stebimas policijos, kad nebandytų bėgti. Jo pasas buvo atimtas, ir išeiti iš namų jis gali tik su specialiu teismo leidimu. Visos šios sąlygos yra panašios į namų areštą.

Belgradas. Serbijos rinkėjai sudavė skaudų smūgį Slobodan Milošević vadovaujamai Socialistų partijai, kuri daugiau jau nebevadovaus įtakingajai Serbijos vyriausybei. Tai liudijo gruodžio 24 d. paskelbti neoficialūs rinkimų rezultatai. Jie parodė, jog reformų šalininkų sąjunga, rugsejo mėnesį laimėjusi federalinius Jugoslavijos rinkimus ir privertusi S. Milošević pasitraukti iš valdžios, Serbijos parlamento rinkimuose laimėjo 64 proc. balsų. Belgrade įsikūrusio Laisvųjų rinkimų ir demokratijos centro duomenimis, S. Milošević socialistai, kurie yra tiesioginiai 45 metų Jugoslaviją valdžiusių komunistų įpėdiniai, tesurinko maždaug 13 proc. balsų ir tapo toli atsilikusiais antraisiais.

Maskva. Rusijos orbitinės stoties „Mir“ energijos tiekimo sistema visiškai atkurta, trečiadienį pranešė Skrydžių valdymo centro (SVC) spaudos tarnyba. Ryšio su stotimi „Mir“ nebuvo nuo gruodžio 25 d. vakaro iki gruodžio 26 dienos popietės. Specialistų nuomone, radijo ryšys su stotimi pirminėnį nutruko dėl to, kad išsikrovė stoties „Mir“ akumuliatoriai. Galimas dalykas, stoties, kuri naudojama jau beveik 15 metų, energetikos tinkle atsirado kokių nors kenksmingų ryšių, mano žinovai. Orbitinė stotis dabar skrieja autonominiu nepilnotuojamu režimu. Paskutinioji igula — kosmonautai Sergej Zoliotin ir Aleksandr Kaler, paliko ją 2000 metų birželio 16 d. Šiuo metu išjungti visi antraeiliai „Mir“ įrenginiai. Planuojama, kad stotis „Mir“ vasario pabaigoje bus nuskandinta Ramiajame vandenyne. Rudenį Rusijos vyriausybė priėmė sprendimą nebe naudoti stoties, kuri yra orbitoje nuo 1986 m., o nuo 2000 m. vasaros skrieja nepilnotuojamu režimu.

Beijing. Kinijos policija tiria galimybę, kad Kalėdų dieną kilusį gaisrą Lojang miesto diskotekoje sukėlė padegimas. Per šį gaisrą žuvo 309 žmonės. Pasak valstybinės televizijos, 20 žmonių yra „stebimi ir kontroliuojami“. Tai reiškia, kad policija atidžiai seks kiekvieną jų žingsnį, nors oficialūs kaltinimai jiems nepateikti. Gaisras gruodžio 25 d. apėmė diskoteką, esančią viršutiniame prekybos centro aukšte. Šis gaisras sukėlė Kinijos visuomenės pasipiktinimą ir susirūpinimą dėl visiško saugumo reikalavimų nepaisymo visuomeniniuose pastatuose, įskaitant pramogų įstaigas. Ypač tai svarbu prieš tradicinius Menulio naujuosius metus, kurie sutinkami sausio mėnesį.

Vokietija. Trys amerikiečiai paaugliai buvo pripažinti kaltais dėl dviejų kaltinimų žmogžudystė ir trijų kaltinimų dėl pasikėsinimo nužudyti. Mėtydami akmenis į greitkelių važiuojančius automobilius, jie nužudė dvi moteris ir sužeidė keturis žmones. Trys jaunuoliai, visi Vokietijoje tarnaujantys JAV karių sūnūs, neigė, kad pernai vasario 27 d. greitkelyje mėtė sunkius akmenis į pravažiuojančius automobilius.

Kalėdų šventė. Kalėdų šventė, kad vaikinai rinkosi vis didesnius akmenis — nuo mažų iki 8 kg svėrančių riedulių. „Jie nenorėjo nieko nužudyti. Tiesiog norėjo pataikyti į automobilius“, pasibaigus teimui, sakė advokatas Ulrich Endres.

KALENDORIUS

Gruodžio 28 d.: Agapė, Ema, Kamilė, Kantvilas, Rimas, Teofilė, Vyga.

Gruodžio 29 d.: Šv. Tomas Becket, Gaja, Gedgantas, Gentvains, Melanija, Naudutė, Silvestras, Teofilė.

MAŽOJI LIETUVA POTSDAMO KONFERENCIJOJE

PILYPAS NARUTIS

1945 m. Berlynas, Vokietijos sostinė, Raudonosios armijos okupuota (taip pat kaip ir Mažoji Lietuva), tapo griuvėsių krūva. Trys didieji susirinko Berlyne prie tos griuvėsių krūvos ne tik švęsti pergalę, bet ir spręsti, ką daryti toliau su nugalėta Vokietija. Susirinko į Potsdamą — Berlyno priemiestyje, nes Potsdamas, Prūsijos karalių rezidencinė vieta, buvo gal mažiau karo paliestas. Tad ir tos konferencijos įgavo politinį vardą — Potsdamo konferencijos. Bet kodėl tartis čia, o ne kitur, kur patogiau?

Potsdamas Stalino parinktas. Jam tai buvo patogi vieta: čia stovėjo Berlyną apsupusi jo kariuomenė, Raudonoji armija. Bet ne tik todėl Stalinui toji vieta buvo reikšminga. Potsdamas yra žymus ne Cecilienhof rūmai, kur konferencijos vyko, bet daugiau Sons Souci rūmai, pastatyti Prūsijos Fridricho Didžiojo 1745 metais. Vienas Fridricho armijos karininkas buvo Karl von Clausevitz, kuris prisijungė prie Prūsijos armijos 1792 m., pakilo iki generolo ir 1813 m. kovojo su Rusijos armija. Karl von Clausevitz parašė knygą „I karą“ (On War). Toje knygoje yra garsios karo moksliui Clausevitz doktrinos. Clausevitz tikėjo, kad politika ir kariavimas yra sukeitami: karas yra taikos tąsa, o taika taip pat yra karo tąsa. Karas esąs „socialinės gyvybės akta“. Jis net sakė, kad karo veiksmas yra socialinė gyvybė. Tai atitinka Markso ir Lenino doktrinai. Ir 1933 m. Stalinas išleido knygą „Lenino pastabos dėl Clausewitzo teorijos“. Potsdamas Stalinui priminė buvusio Prūsijos militarizmo, Vokietijos galios prieš 200 metų militarinį žlugimą.

Spaudoje ir istorijoje Potsdamo konferencijos svarbus susitarimai, padaryti 1945 m. rugpjūčio 2 d., saisto pasaulį ir juo labiau mus, lietuvius, tuo, kad jie vis tik buvo mūsų nelaimei, o gal ir laimei, neužbaigti, jie tik iki šiol net tyli. O mums reikėtų tą tylos uždangą praplėsti ir iškelti viešumon.

Mums, lietuviams, Potsdamo svarstymai ir nutarimai yra svarbūs tuo, kad tarp pasaulinių kūrėjų valstybių problemų buvo minimas ir Lietuvos vardas, ypač, kad buvo sprendžiamas Rytprūsų — Mažosios Lietuvos likimas.

Šiuo metu, minint Tilžės akto 82-sias metines, verta mums ne tik prisiminti, bet ir apsispręsti, kaip tą tylą galime suardyti. Negalime praieiti tylos pro tuos klausimus, kuriais domėjosi didžiosios valstybės. Ne tik domėjosi, bet ir įrašė į ateities planų viziją, atseit, į ateities dienotvarkės planus. Mes tai turime ne tik patys prisiminti, bet ir kitiems dažnai priminti, kad kadaise buvo planuota, kalbėta ne paprastų žmonių, o trijų didžiųjų valstybių ir neužbaigta, žala mums padaryta, neatitaisyta. Tad reikia ją iš naujo spręsti ir žala atitaisyti.

Dabartinė situacija Europoje yra brutali jos jėgos padikuota. Rytų Prūsija yra padalinta: dalis Rytų Prūsijos, pagal Potsdamo konferenciją, politiškai administruojama Lenkijos, o kita dalis, Karaliaučius (Leningrad oblast), politiškai dabar administruojama Rusijos.

Rašau žodį administruoja-

ma, nes taip buvo nuspręsta ir pažymėta žemėlapiuose, kurie yra išspausdinti Churchill priminimų knygoje.

Ypač įdomūs visiems Churchill tvirtinimai. Jis pirmasis pajuto sovietų apgaule, parinko ir išgarsino vardą — „geležinė uždanga“ jau 1945 metais, tuo būdu aiškiai nusakė ano meto realią padėtį, kuri susidarė Raudonajai armijai 1945 m. atžygiavus iki Berlyno.

O mes, Lietuva, tą „geležinę uždangą“, ne tik pajutome jau 1940-1941 metais, vadinasi, penkerius metus prieš Churchill, bet 1941 m. birželio 23 d. tautos sukilimu tą „geležinę uždangą“ praskleidėme. Ir pamatėme neįtikėtą vaizdą — Sovietų Sąjungos vykdytą tautos genocidą. Liudijame pasauliui Rainių miškelių, Pravienskių ir Červenės žudynes. Lietuvos piliečių trėmimus iš Lietuvos į Sibirą ir Mažosios Lietuvos žudynes... Mes matome ir kaip sovietinė Maskva bando savo vykdytą genocidą Lietuvoje ir Mažajoje Lietuvoje užslepti, pridengti, primedama net apgaulingus kaltinimus, suklustotą dokumentaciją.

Po Churchill pastabų Potsdamo apie geležinę uždangą pasauliui reikėjo daug metų, kol kita didžioji asmenybė, būtent Amerikos prezidentas Ronald Reagan, atsistojo prie tos pačios Churchill nusakytos „geležinės uždangos“ sienos Berlyne, prabilo į Maskvą — pavadino bolševikinę Rusiją tikroju vardu — „Blogio imperija“.

Nors ir lėtai, bolševikinė Maskva — blogio imperija — sugriuvo, bet ne visai išnyko. Lietuva laisva, bet sovietinės Rusijos padaryta Lietuvai ir Mažajai Lietuvai žala liko neatitaisyta ir jos padariniai mus saisto. Mažoji Lietuva dar merdi po „geležinės uždangos“ pakrikętais naujovardžiais. Kantriai laukėme atitaisymo, bet jau tenka reikalauti 82-ruoju Tilžės akto minėjimu. Visų pirma tenka įjaunesniajai kartai priminti ir atnaujinti pasiryžimą reikalauti visiškos Mažosios Lietuvos atstatymo būtinybės, nes nuo to priklauso ir Lietuvos ateitis. Būtina ne tik visuomenę su Rytų Prūsijos — Mažosios Lietuvos — problema susipažindinti, bet skatinti Lietuvos vyriausybę, kad ji Mažosios Lietuvos laisvės klausimą įtrauktų į savo darbotvarkę ir paremtų pasaulinėje plote.

Lietuviškoji Bostono enciklopedija 1970 m. rašė (L.E. Bostono XXIV, p. 159): „Rytprūsiai padalyti tarp Sovietų Sąjungos ir Lenkijos ligi tų, kas sutarė bus galutinai išspręstas Vokietijos sienų klausimas“.

Potsdamo susitikime prieš 55-kerius metus trys didieji matė vienintelę galimybę išspręsti pasaulinę sandorą: kada nors suaukti pasaulinę Taikos konferenciją.

Churchill memuaruose ir knygoje „Susitikimas Potsdamo“, būsimoji Taikos konferencija yra minima labai daug kartų. 1945 m. Potsdamo konferencijos dokumentai rodo, kad būsimoji Taikos konferencija buvo svarbiausias siekis. Nutarimas buvo padaryti, kad ji turėtų įvykti, tik nesutarta — kada. Įdomiausia, kad visi neišspręsti Potsdamo konferencijos klausimai galutinai

Karaliaučius krašto Naujosios vid. mokyklos lietuviukai, vadovaujami mok. V. Narkevičutės, lankosi Kristijono Donelaičio tėviskeje Tolminkiemyje.

niam jų išsprendimui buvo įrašomi į būsimos Taikos konferencijos dienotvarkę. Jei trys didieji išsiskirstė iš Potsdamo konferencijos nesuipykę ir nepradėję kariauti tarpusavyje, tai tik todėl, kad savo nesutarimus nukėlė į ateityje numatomą Taikos konferenciją.

Vienas tų nesutarimų, neišspręstų Potsdamo ir nukeltų į ateities Taikos konferenciją, yra Rytprūsiai. Churchill paruošiuose žemėlapiuose pažymėta: dalis Rytų Prūsijos administruojama Lenkijos, kita dalis Sovietų Rusijos. (Prideu kopiją to žemėlapi, kurį Churchill išspausdino savo memuaruose). Šis žemėlapis mums yra naudingas dokumentas: Rytų Prūsija užrašyta administruojama.

Galima būtų klausti savęs, ar tai gerai, ar blogai, kad net tada, prieš 55-rius metus, klausimo neišsprendė, bet paliko atečiai. Aš sakau — mums labai gerai. Jei prieš 55-rius metus būtų buvęs Rytų Prūsijos likimas neišspręstas, lydimas naujo užsienio reikalams valstybės sekretoriaus Ernest Bevin. Tada diskusijos tęstės dar keletas dienų.

Tie Berlyno konferencijos susirinkimai buvo Cecilienhof rūmuose prie Potsdamo. Konferencija baigėsi 1945 m. rugpjūčio 2 d., buvo pasiekti svarbūs susitarimai ir sprendimai. Buvo išreikštos nuomonės daugeliu klausimų ir visų tų reikalų pažūrų svarstymus toliau tęsė užsienio reikalų ministrų taryba toje konferencijoje sukurta.

„Sutarta sukurta taryba, sudėdantią iš užsienio ministrų Britų Karalystės, Sovietų Sąjungos, Kinijos, Prancūzijos ir Jungtinių Valstijų“.

Tie „trys didieji“, su savo

štabais atvažiavę, sprendė ne tik Europos, bet ir Azijos likimą (pvz. atominės bombos metimą ant Japonijos).

Dalis ištraukų iš knygos „Susitikimas Potsdamo“ idomios tuo, kad buvo sukurta ministrų taryba. Vienintelis taikus visų sutarimas buvo pasidalinti karo grobiu — Vokietijos turtais. Tas praktiškas smulkmenas spresti vieną pavestą ministrų tarybai, kuri aktyviai pasidarbavo Vokietijos karinės galios sunaikinimui, pasidalinimui karo grobio — Vokietijai užduotų reparacijų ir ekonominių klausimų sprendimui. Bet konferencijoje nesutarti klausimai nukelti į būsimą Taikos konferenciją.

Nesutarta konferencijoje ir sprendžiant Rytprūsį — Mažosios Lietuvos likimą. Svarbiausia mums dokumentinė ištrauka yra Potsdamo priimta rezoliucija Rytų

Prūsijos reikalui. Ištrauka patrinta iš knygos „Susitikimas Potsdamo“ (p. 265) pasirašytos rezoliucijos. (Mano vertimas iš anglų kalbos).

„VI. Karaliaučiaus miestai ir jos apylinkės. Konferencija svarstė sovietų valdžios projektą, kad, paliekant galutinį teritorinių klausimų sprendimą Taikos konferencijai, stingant galutinio vakarinių sienų dalies nusprendimo, vakarinės Sovietų Socialistinių Sąjungos Respublikos sienos, kurios yra prie Baltijos jūros, kurios turėtų eiti nuo rytinių Dancigo įlankos krantų ir rytus, nuo Drausberg-Goldep į šiaurę, iki susitikimo su sienomis Lietuvos, Lenkijos Respublikos ir Rytų Prūsijos.“

Konferencija iš esmės pritarė Sovietų Sąjungos projektui, dėl pervedimo Sovietų Sąjungai Karaliaučiaus miesto ir artimiausių apylinkių, kaip apibrėžta prieš tai, tikru pagrindu bus siūlyti ekspertų komisijos patikrinti.

Jungtinių Valstijų prezidentas ir Britanijos ministras pirmininkas šiuo pareiškia, kad parems konferencijos siūlymą būsimos Taikos konferencijoje (will support the proposal in the Conference at the forthcoming peace settlement). Parašai: J. V. Stalin, Harry S. Truman, C. R. Atlee. Ištrauka iš Churchill memuarų: „(i) Galutinai sprendimai visų sienų klausimui gali būti pasiekti tik Taikos konferencijoje“ (Stalinas su tuo sutiko).

Kaip matome Churchill, kuris dominavo visuose pasitarimuose, pavadė galutinę rezoliuciją nėra, nes prieš pat Potsdamo konferencijos pabaigą Britanijos rinkimuose balsų dauguma laimėjo C.R. Atlee ir jis atvyko Potsdamo konferenciją užbaigti. Bet ir dabar daugelyje ilgų sakinių, išdėstyta daug žodžių ir nieko nepasakyta, todėl, kad nesutarė, nuomonės skyrėsi, paliko visa taip, kaip rašo — „Būsimai Taikos konferencijai nuspręsti“. Taigi, šiuo trijų didžiųjų sutarimu, Mažosios Lietuvos klausimas paliktas Taikos konferencijai spręsti. Tokia yra pasirašyta trijų didžiųjų rezoliucija, kuria turime naudotis visiškai Mažosios Lietuvos laisvei ir žemei atgauti.

Kodėl dabar, po 55 metų Potsdamo konferencijoje sprestų ir nenuspręstų nutarimų svarstymui skiriame dėmesį? Ar jie nėra pasenę? Ar tinka dabar grįžti atgal į tolimą praeitį? Ar dabar dar yra aktuali ši tema ir ar naujos kartos ir naujai persitvarkanti valstybių grupuotė nesakys, kad jau paveluota?

Manau, kad nepaveluota, kad aktualu ir pats metas da-

bar priminti Potsdamo konferenciją.

Štai, 2000.11.29, „Draugo“ laikraštyje jau minima, kad Austrija atlygins darbininkams, kurie praėjusio karo metu buvo atvežti į Austriją darbams. Kalbama apie Austrijos atsiseisimą už praėjusio karo metu (1941-1945 m.), padarytą žalą, dabar, po 60 metų. Vadinasi, pats laikas dabar kelti ir tai, kas buvo svarstoma Potsdamo konferencijoje, bet nesutarta. Mažosios Lietuvos esamoji padėtis susidarė ne taikos susitarimu, bet brutalių jėgų, vykusių žiaurių genocidą Rytų Prūsijoje metodu. Todėl, keliant genocido ir pasmerkimo bei atitaisymo klausimus, galima, ir reikia, visa tai atitaisyti: užtikrinti tam rajonui taiką ir ramybę, remiantis trijų didžiųjų Potsdamo svarstytais, bet nebaigtais, nutarimais.

Esu Karaliaučiaus krašto, Gastų rajono, Naujosios (Timiriazevo) vidurinės mokyklos lietuvių kalbos fakultatyvo mokytoja. Dirbu ketvirtus metus. Mano kabinetas savo tautine atributika, mokomajai džiūjū sutarimu, Mažosios Lietuvos klausimas paliktas Taikos konferencijai spręsti. Tokia yra pasirašyta trijų didžiųjų rezoliucija, kuria turime naudotis visiškai Mažosios Lietuvos laisvei ir žemei atgauti.

Kodėl dabar, po 55 metų Potsdamo konferencijoje sprestų ir nenuspręstų nutarimų svarstymui skiriame dėmesį? Ar jie nėra pasenę? Ar tinka dabar grįžti atgal į tolimą praeitį? Ar dabar dar yra aktuali ši tema ir ar naujos kartos ir naujai persitvarkanti valstybių grupuotė nesakys, kad jau paveluota?

Manau, kad nepaveluota, kad aktualu ir pats metas da-

bar priminti Potsdamo konferenciją.

Štai, 2000.11.29, „Draugo“ laikraštyje jau minima, kad Austrija atlygins darbininkams, kurie praėjusio karo metu buvo atvežti į Austriją darbams. Kalbama apie Austrijos atsiseisimą už praėjusio karo metu (1941-1945 m.), padarytą žalą, dabar, po 60 metų. Vadinasi, pats laikas dabar kelti ir tai, kas buvo svarstoma Potsdamo konferencijoje, bet nesutarta. Mažosios Lietuvos esamoji padėtis susidarė ne taikos susitarimu, bet brutalių jėgų, vykusių žiaurių genocidą Rytų Prūsijoje metodu. Todėl, keliant genocido ir pasmerkimo bei atitaisymo klausimus, galima, ir reikia, visa tai atitaisyti: užtikrinti tam rajonui taiką ir ramybę, remiantis trijų didžiųjų Potsdamo svarstytais, bet nebaigtais, nutarimais.

Esu Karaliaučiaus krašto, Gastų rajono, Naujosios (Timiriazevo) vidurinės mokyklos lietuvių kalbos fakultatyvo mokytoja. Dirbu ketvirtus metus. Mano kabinetas savo tautine atributika, mokomajai džiūjū sutarimu, Mažosios Lietuvos klausimas paliktas Taikos konferencijai spręsti. Tokia yra pasirašyta trijų didžiųjų rezoliucija, kuria turime naudotis visiškai Mažosios Lietuvos laisvei ir žemei atgauti.

Kodėl dabar, po 55 metų Potsdamo konferencijoje sprestų ir nenuspręstų nutarimų svarstymui skiriame dėmesį? Ar jie nėra pasenę? Ar tinka dabar grįžti atgal į tolimą praeitį? Ar dabar dar yra aktuali ši tema ir ar naujos kartos ir naujai persitvarkanti valstybių grupuotė nesakys, kad jau paveluota?

Manau, kad nepaveluota, kad aktualu ir pats metas da-

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užskaitant i Lietuva:			
Oro paštą	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštą	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštą	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštą	\$55.00		

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė

Administracijos — Valentinas Krumpelis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimkevičius

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį netaisako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisyti savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

Dr. Rimas Novickis
CHIROPRACTIC PHYSICIAN
Manuali fizioterapija, akupunktūros, galvos skausmų (ir migrenos), sportinių traumų specialistas
6645W. Stanley Ave., Berwyn, IL 60402, tel. 708-484-1111.
Valandos kasdien, savaitgaliais susitarus. Kalbame lietuviškai.

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

DR. PETRAS KISIELIUS
INKSTŲ, POSLES, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health,
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia i vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

LINAS SIDRYS, M.D.
Akų ligos / Chirurgija
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-636-6622
4149 W. 63rd St.
Tel. 773-735-7709

BIRUTĖ L. PUMPUTIS, M.D.
Fellow: American Academy of Family Practice
SEIMOS GYDYTOJA
320 W. 61st Ave.
Hobart, IN 46342
(219) 947-5270
(219) 947-5236

TERESĖ KAZLAUSKAS, M.D.
Valių gydytoja
900 Ravinia Pl., Orland Park, IL
Tel. 708-348-0887.
Priklauso Palos ir Christ ligoninėms.
Nuolaida naujai atvykusiems.

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-9260

LIETUVIŠKO ŽODŽIO ŠVIESA KARALIAUČIAUS KRAŠTE

Esu Karaliaučiaus krašto, Gastų rajono, Naujosios (Timiriazevo) vidurinės mokyklos lietuvių kalbos fakultatyvo mokytoja. Dirbu ketvirtus metus. Mano kabinetas savo tautine atributika, mokomajai džiūjū sutarimu, Mažosios Lietuvos klausimas paliktas Taikos konferencijai spręsti. Tokia yra pasirašyta trijų didžiųjų rezoliucija, kuria turime naudotis visiškai Mažosios Lietuvos laisvei ir žemei atgauti.

Kiekvieną pirmadienį iš mano kabineto sklindantis lietuvių liaudies dainos bei pasitrepėjimai masina daugybę šios mokyklos mokslieivių. O mūsų „Jurgeli, meistrelė...“ jau dainuoja gera pusė mokyklos vaikų.

Tik pradėjusi dirbti aplančiau visas tos apylinkės lietuviškas šeimas. Daugelyje šeimų lietuviško žodžio jau buvo beveik visiškai atsakyta. Tarpusavyje bendrauti lietuviams nebeužteko tautinio

ryžto ir sąmoningumo. Paraginti jie nedrąsiai rinkosi į pirmuosius organizuojamus lietuviškos bendruomenės susibūrimus. Jų psichologinis persilaužimas įvyko pamatinis išgydymas savo vaikams dainuojant „Du gaideliai“, „Klausė žvirblis čiulbuonėlis...“ Sušildyti muzikos ir paragavę lietuviško pyrago, susieme ramomis, visi lietuvičiai uždainavo: „Lietuva, Tėvyne mūsų...“. Tada atrodė, kad Naujosios vidurinės mokyklos kabinete sutilpo visa Lietuva. Dabar jau keleri metai lietuvių šeimos renkasi mokykloje, ruošia Kaledines eglutės šventę, linksmis kartu su savi-veiklininkais iš Tauragės. Jų vaikai gieda bažnyčios choro. Didelį susidomėjimą mažieji lietuvičiai parodo pamokėlių metu. Ypač jie smalsūs, susipažindami su Mažosios Lietuvos istorija.

Nukelta i 4 psl.

KA PALIKSIM, KO IEŠKOSIM?

BRONIUS NAINYS

Visgi, kaip vaikystėje žinojau — bent taip buvo mane ištikūsi Griepėdžiūose mano beraštė kaimynė, išstudijavusi karalienės Mikaldos pranašystes — 2000-ųjų metų pasakytą naktį žlugti pasaulis nebesuspaus, tad mums, jo pabaigai šiek tiek atėjusiems, norom-norom reikės risti per slenkstį į 2001-ųjų pirmuosius. Mat, tas Mikaldos pranašystes tyrinėdami, Massachusetts Technologijos instituto mokslininkai nustatė, kad karalienė šiek tiek suklydo. Pagal juos, žmonėmis persipildęs, užsiteršęs, išseikvojęs visus gamtos išteklius, pasaulis turėtų žlugti apie 2100-uosius metus. Taigi žmonijai, o kartu su ja ir Lietuvai, bent vieną šimtmetį dar reikės šioje žemėje mirti. Kokia ji į paskutinį savo gyvenimo amžių ateina, ką atsiņeša ir ko ateisui ieškos?

Pirmiausia kraitis — jis šurkštoka. Nors iš žiauriomis revoliucijomis, dviem pasauliniais karais, žudikiška sovietine vergija nusiaubtos Europos į trečiąjį tūkstantmetį lietuvių tauta žengia kaip nepriklausoma valstybė, tačiau net per ištisą jos dešimtmetį bent kiek padoresnio buitinio gyvenimo sau nesu-sikūrė. Paskiausiai duomenimis, net ketvirtadalį Lietuvos piliečių gyvena ant, ar net žemiau, skurdo ribos, kasdien didėja nedarbas, prieškarinė nepriklausoma Lietuvos valstybė išlaikė, dabar numestas patvorin kaimas ne pats savęs nebeišsimaitina ir turi būti remiamas. Valstybė paskendusi skelose — šiuo laiku jos jau pasiekė 13 milijardų litų ir nuolat didėja. Milijoną po milijono kasdien prie jų prideda nemokėsiškai tvarkomos, viena po kitos bankrutuojančios, valstybinės įmonės, neišmanė-liska valstybės vadovų finansų politika. Netikėtai žioplai — atmetus kol kas neįrodyto sukiavimo prielaidas — par-duota Mažeikių naftos perdirbimo įmonė praėjusiais metais valstybei atnešė daugiau kaip 100 mln. litų nuostolį (kai ku-ris šaltiniai priskaičiuoja jo net 140 mln. litų). Kainų kėlimu Lietuvą skurdina taip pat nevykusiai bei per pigiai parduotas, kazin ar iš viso pardavimas, buvęs pelningas Lietuvos „Telekomas“ ir už jį gautų pinigų neatsakingas iš-vaistymas. Sukčiavimu ita-riamas Lietuvos prekybos lai-vyno pardavimas, atrodo, irgi tik nuostolį valstybei teduos. Liūdnio likimo gali susilaukti, ir 900.000 Lietuvos piliečių buitinį gyvenimą dar daugiau nuskurdinusi, jiems pensijas

miškai nesubankrutuos, o, per daug metų prie nepritekliaus pripratę, lietuvis, kaip ne-priklausomos valstybės pilie-tis, ir tą sunkmetį išgyvens.

Tačiau šalia lietuvių valsty-bės piliečio yra dar ir kitas lie-tuvis. Su per tūkstančius me-tų savo susikurta ir tobulai išsivysčiusia, patia gražiausia pasaulyje kalba, žavinga kul-tūra, išskirtiniais papročiais, tvirtom tradicijom, net savitai susidariusiais, jau ir prigim-tiniais tapusiais, kūno, ypač veido, bruožais, būdu. Tokių lietuvių darinį mes vadiname lietuvių tauta, susikūrusia ke-liais tūkstantais metų anks-čiau, negu lietuvių piliečių su-kurta valstybė. Už devynių me-tų, du tūkstantiai dešimtųjų, Lietuvos valstybė minės tūkstantinį metų sukaktį. O kas iš tikrųjų žino, kelintas tūkstantis metų tada sukaks nuo lietuvių tautos gimimo? Taigi, šalia lietuvių — Lietu-vos valstybės piliečio, daugiau skurdo negu gerovės į trečiąjį tūkstantmetį atsinešančio, i ji žengs ir lietuvis — lietuvių tautos narys, atsinešantis tur-tingos savo tautos kultūros lo-bius. Koks likimas to lietuvių laukia? Ar šioje amžių sąvar-žėje kas nors apie tai pagalvo-ją, svarsto, kelia klausimus, bando juos spręsti? Kol kas, deja, mažai apie tai girdėti.

Dabartiniais mūsų vado-vams Lietuva per tą slenkstį žengia kaip valstybė, susirū-pinusi tik piliečių materialine gerove. Užtūti lietuvių tautos, puoselėjama kankia Lietu-vos tauta. Iš buvusios sovietinės visuomenės grįžtama jau nebe i lietuvių tautinę, bet i kankia pilietinę visuomenę. Lietuvių tautos išpuoselėta kultūra iš gyvenimo stumia kankios, moderniu vadinamas, nesuprantamas, puslau-kinis triukšmas. Tradicinė kaimo kultūra — sutartinės dainos, pasakos, padavimai, šokiai — paskendo kokučiuose ir dabartiniame skurde mažai vilities jai atsigauti. Visapu-siškai išvystyta viskam — kasdieniam susižinojimui, ra-šybai, literatūrai, mokslui, muzikai, daininga lietuvių kalba žudoma kitatautiškais teršalais, ir kol kas dar niekas nesirūpina ja nuo tų „papuo-šalų“ apsaugoti. Lietuvių tau-tos genocidą, jam pasiprieš-inusių patriotų kovas už Lietu-vos laisvę lyg tyčiomis bando ma nustelbti nacių vykdytu žydų žudynių išskirtinumu. Mokykloms ruošiamose nau-jose programose siūlomos pi-lietinės visuomenės ir holo-kauts pamokos, nieko nemi-nint apie tautinį auklėjimą bei partizanų, rezistentų, sukilė-lių kovas už tautos išlikimą. Atrodo, kad praėjus šimtmetis, prikėles daug metų feodalizmo užgožta lietuvių tauta, didė-liais istoriniais bandymais ją

Mokslų ir enciklopedijų leidybos instituto direktorius Rimantas Kareckas (kairėje) ir Mazosios Lietuvos enciklopedijos vyr. redaktorius prof. Zigmantas Zinkevičius. Mokslų ir enciklopedijų leidybos institutas 4.000 egz. tiražu išleido Mazosios Lietuvos enciklopedijos pirmąjį tomą, apimantį raides A-K. V. Gulevičiaus (Elta) nuotrauka.

SUMAŽĖS ATSTOVYBIŲ PERSONALAS

Sumažėjus Užsienio reikalų ministerijos (URM) finansavimui, jos atstovai tvirtina, kad kitamet gali tėti mažinti užsienyje dirbančių diplomatų skaičių bei uždaryti keletą atstovybių.

Trečiadienį surengtoje spau-dos konferencijoje ministerijos sekretorius, ambasadorius Ro-mualdas Kozyrovičius sakė, kad antradienį Seimo patvir-tintame valstybės biudžete URM numatyta skirti 105,8 mln. litų, iš kurių darbo už-mokesčiui — 43 mln.

Šiemet URM finansavimas atitinkamai buvo 109,9 mln. ir 44,7 mln. litų.

Pasak R. Kozyrovičiaus, da-bar ministerijoje svarstoma galimybė atšaukti 25-30 diplo-matų, dirbančių užsienio vals-tybėse ir gali tėti „kelti klau-simą dėl 2-3 atstovybių už-darymo“.

R. Kozyrovičius pažymėjo, kad kitamet URM negaus lėšų vienai svarbiausių valstybės užsienio politikos sričiai — in-

tegracijai į NATO, taip pat nē lito neskirta ekonominio-techninio bendradarbiavimo pro-gramai, kultūros pristatymui.

Naujoji vyriausybė iš An-driaus Kubiliaus parengto biudžeto projekto išbraukė ir ambasados Vokietijoje staty-bai numatytus 6,5 mln. litų.

Kaip žinoma, dauguma am-basadų pastatų Lietuva nuo-moja, tačiau diplomatai pasi-sako už pastatų įsigijimą.

Paprašytas įvertinti, ar su-mažėjęs finansavimas gali pa-kenkti Lietuvos siekių įgyven-dinimui, R. Kozyrovičius teigė, kad tai negalėtų sutrukdyti Lietuvos priėmimui į Europos Sąjungą ir NATO.

Dabar Lietuva turi 30 am-basadų, 7 atstovybes prie tar-pautinių organizacijų ir 9 konsulatinių. Juose dirba 358 pareigūnai, iš kurių 172 yra diplomatai. Ministerijos skai-ciavimais, vidutiniškai vieno diplomato užsienyje išlaiky-mas per metus kainuoja apie 280.000 litų.

*** Lietuvos lengvoji pra-monė** ir šiais metais sugebėjo dirbti pastoviai bei padidinti eksportą. Per 10 mėnesių tekstilės, siuvinių, kailių, odos ir avalynės dirbinių buvo eksportuota už 2,6 milijardo litų, arba 10 mln. litų daugiau nei per tą patį praėjusių metų lai-kotarpį.

*** Nauji Lietuvos parla-mento rinkimai** iš esmės nepakeistų rinkėjų pasirinkimo — dauguma atiduotų balisus Naujosios politikos bei so-cialdemokratinės jėgos, ro-do apklauša. Paklausti, už ką balsuotų, jeigu rytoj vyktų rin-kimai į Seimą, 17,3 proc. nu-rodė Rolando Pakso vadovau-jamą Lietuvos liberalų sąjun-gą, 13,5 proc. apklaustųjų įvardijo Artūro Paulausko Naująją sąjungą (sociallibera-lus).

Danutė Bindokienė

Rusija toliau žaidžia pavojaingą žaidimą

Vakarų pasaulis trokšta pa-sitikėti Rusijos demokrati-niais polinkiais, nes tai gali užtikrinti jo ateities saugumą ir net naujus pelno šaltinius. Kol kas didieji investitoriai la-bai atsargiai žengia per Rusi-jos rinkos slenkstį, nors durys plačiai atidarytos, netrūksta kvietimų ir pažadų, kad toji rinkai jiems yra ir saugi, ir pel-ninga. Tai ypač pabrėžia da-bartinis Rusijos prezidentas Vladimir Putin, tačiau ne visi jo veiklos metodai (pvz., pre-kyba su Iraku, bičiuliavimas su komunistine Kinija, ke-lionė į Kubą ir pan.) vaka-riečiams kelia per didelį pasi-tikėjimą. Visgi pastaruoju me-tu dažniau ir dažniau Ameri-kos žiniasklaidoje pasirodo straipsnių apie teigiamus pa-sikeitimus Rusijoje, tarytum žūt būt norima įsikalbėti — ir kitiems įkalbėti — kad Krem-lius tikrai vairuoja valstybės demokratijos vėliavą.

Tačiau ir prie geriausių no-rų sunku surasti pozityvią veliauisiojo Rusijos užmojo pu-sę: importuoti iš viso pasaulio branduolinio kuro atliekas, jas sandėliuoti savo teritorijoje ir ilgainiui sunaikinti. Nepaslapstis, kad ta proble-ma daugelyje valstybių — įskaitant ir Ameriką — egzis-tuoja. Šiame krašte jau seniai sielojamasi, kur dėti branduo-linių elektros jėgainių ir kitos branduolinės pramonės veiklos atliekas. Nepaisant pa-stangų ir tyrimų, nei viena valstija ne tik nenori jų san-dėliuoti, bet net duoti leidimą tranzitui savo keliais. Nėra abejonės, kad Vašingtonas mielai priims prez. Putin pa-siūlymą eksportuoti tas pavo-jingas atliekas į Rusiją — žinoma, už tam tikrą kainą.

Čia ir glūdi Maskvos mėgi-nimas iš užsienio už šią „pa-slaugą“ gauti kelis milijardus dolerių per metus. Nors Vladi-mir Putin savo apsilankymu Kanadoje metu žurnalistams išsitarė, kad, užbaigęs prezi-dento kadenciją, galbūt norėtų įsijungti į ekologijos sritį (ar tik ne pagal Lietuvos Valdą Adamkū?), tačiau jo visiškas aplinkosaugos nepasirimas sa-vame krašte vargiai tiesia ke-liamą į sėkmingą gamtos augi-limo karjerą. Ta kryptimi Putin, atrodo, žengia nuo pat savo kadencijos Kremluje pradžios. Vos perėmęs prezi-dento pareigas š.m. gegužės mėnesį, Putin panaikino Rusi-jos gamtos ir miškų apsaugos departamentą, šias pareigas atiduodamas Gamtos turtų ministerijai, kuri taip pat su-

teikia leidimus naftos grę-zimui ir kasyklų plėtrai. Ne-gana to, gamtosaugos besiru-pinančios privačios instituci-jos ir veiklesni jų nariai yra įvairiais būdais „spaudžiami“, dažniausiai labai nuodugniai tikrinant jų finansus, ieškant „nusikaltimų už mokesčių ne-mokėjimą valstybei ir net ap-kaltinant šnipinėjimu vaka-riečių naudai“.

Vis tik „žalieji“ ir tolygios organizacijos mėgina perspėti rusų tautą, kad šį kartą Mask-va nuejo per toli: kyla rimtas pavojus Rusijai pavirsti bran-duolinių pasaulio atliekų są-vartynu. Juo labiau, kad so-vietų imperijos laikais gamto-sauga buvo visiškai nesirū-pinama, todėl ir dabar Rusija šiuo atžvilgiu yra nepaprastai atsilikusi. Tvirtinama, kad daugiau kaip pusė (iš 145 mi-lijonų) rusų šiandien gyvena pavojaingai užterštoje aplin-koje. Oro tarša 120 miestų pralenkia nustatytas normas, visame krašte pasitaiko pra-kiurusį vamzdžių, iš kurių varva nafta arba verziasi gam-tinės dujos.

Gamtosaugininkai šį rudenį surinko daugiau kaip pus-trečio milijono parašų, reika-laudami, kad krašte būtų pra-vestas referendumas dėl bran-duolinių atliekų importavimo. Tačiau rinkimų įstaigos at-metė 600.000 parašų, nes esą jie netiksliai surinkti. Tuo bū-du „žaliesiems“ nepavyko pa-teikti 2 mln. parašų, kurie būtų, kad šio pavojaingo im-porto klausimu galėtų pasisa-kyti rusų tauta. Gamtosaugi-ninkai mano, kad tie „netiks-lumai peticijoje“ yra tyčiomis suorkestruoti. „Jeigu surink-tume ir 5 mln. parašų, jie at-rastų pakankamai klaidų, kad susidarytų trūkumas iki 2 mi-lijonų“.

Kur Rusija gaus lėšų, kad galėtų saugiai laikyti impor-tuotas branduolines atliekas, kur ras sandėliuoti vietą, juo labiau sunaikinti, nes ir dabar JAV kasmet duoda šimtus mi-lijonų dolerių, kad Rusija gal-ėtų išardyti savo atominius povandeninius laivus ir per-dirbti jų kūrą į nepavojingą.

Reikia pažvelgti ir į pavojų artimajam Rusijos užsieniui, ypač Lietuvai. Toks „branduo-linės saugatinis“ Lietuvos pa-šoneje nieko gero nežada. O kas bus, jeigu tuo „tranzito koridoriumi“, einančiu iš Ka-raliaučiaus krašto, bus pra-dėta gabenti branduolines at-liekas iš Vokietijos ar kitų Eu-ropos kraštų?

glene. Buvusi mokytoja, irgi tremtinė. Tai buvo dar jauna, bet visai žila moteris. Ji su vyru, irgi mokytoju, iki išvežio gyveno prie Jurbarko ir mokytojų. Turėjo mažytę dukrelę. Kai atėjo jų išvežti, vyras buvo išvykęs į komandiruotę. Tai suėmė ją ir mergytę. Tuo metu mergaitė sirgo plaučių uždegimu. Vagone mer-gaitė labai verkė, nerimavo, karščiavo. Jurbarko prie vagono priėjo Galbuogienės kaimynė ir ji savo dukrelę jai atidavė, prašė, kad perduotų vyriui, nes bijojo, kad tokiose sąlygose be vaistų mergaitė numirs. Jai pasi-sekė, kad buvo geras sargybinis.

Moniką nuvežė į Šiaurės Kareliją, kur pragyveno 6 metus taigoje. Ji labai išgyveno dėl dukrelės, nes nie-ko apie ją nežinojo, o, kai baigėsi karas, paaiškėjo, kad vyras su dukrele gyvena Amerikoje. Ji vis verkdamo, kad dukrelei reikalinga mama, o ji jos neauginanti. Mes abi susidraugavome. Buvo labai įdomi pašnekovė. Ir pats kalėjimas man buvo ne toks baisus, kai šalia savas geras žmogus.

Vesdavo mus kasdien į lauką 10 minučių pasivaik-sčioti. Rankas reikėjo laikyti už nugaros. O pasivaik-sčiavimo vieta buvo kieme išmūryti kambariukai be lu-by. Kiekviename narve vaikščiojo žmonės. Matėme tik dangų. Kameros palubėje buvo mažas langelis su gro-tais. Žiūrėti buvo draudžiama. Duryje apvali skylutė, pro ją sargybinis žiūrėdavo, ką mes veikiamo. Dažnai naktimis pas mus darydavo kratą. Liepdavo išeiti į ko-ridorių, išsirengdavo nuogas, o mūsų lovose kažko ieš-kojo. Bet juk mes nieko neturėjome. (B.d.)

ATSIMINIMAI 1941-1962 M.

DANUTĖ LINARTAITĖ-PETRAUSKIENĖ

Nr.18

Jis ir dovaną man atvežė — labai gražią pasidabruotą dė-žutę ir medžiagą bliuskutei. Vytas man pasakė: — aš eisiu dirbti, kad tau nereikėtų žiūrėti vaiko, mokykis, studijuok. Jis tada nesuprato, kokioje santvarkoje mes gyvename.

Per Naujus metus manieji šeimnininkai nutarė daryti didelį balių. Sakė manęs namo neišleisai, nes reikės padėti, o, be to, ir baliuje dalyvauti. Prašė, kad ir ma-mytė ateitų padėti kepti vėdarus. Tiesa, mane per-spėjo, kad pakvietė kažkokį žmogų, apie kurį kalba, kad jis užverbuotas, bet sako, tu nebijok, mes nieko apie tavę nesakysime ir jis nesužinos. Padarėme dide-lę klaidą. Reikėjo padėti paruošti vaišes ir išeiti. O mes surizikavome ir nesėmėmė. Svečiams susėdus už stalo, mane pasodino su jaunu vaikinuku, kurio nei vardo, nei pavardės dabar nežinau. Mes susipažinome ir kalbėjome. O priešais sėdinti šeimnininko sesuo (ji gyveno už sienos) ir sako garsiai: — Matote kaip du si-biriškai flirtuoja. Aš net nežinojau, kad tas vaikas irgi sibiriokas. Aš išsigandau. Visi svečiai man nepa-žįstami, o šeimnininkė paskui ir sako:

— Nebijok, jis buvo išgeręs, nekreipė dėmesio. Iš

pradžią viskas buvo ramu, o vieną vasario mėn. pir-madienį, kol aš su rogutėmis vežioju vaiką, šeim-ninko sesuo pasakė, kad buvo uždeję 2 vyrai, teiravosi, ar nieko nėra namuose. Mes į tai nekreipėme dėmesio. Kitą pirmadienį vėl buvo tas pats. Aš vėl buvau išva-ziavusi su vaiku. Kai pasakė, kad vėl tie patys vyrai buvo, man pasidarė neramu. Šeimnininkams pasakiau, kad aš pas juos daugiau nebūsiu. Bet šeimnininkė vos neverkė, labai manęs prašė, kad pabūčiau, kol ji suras kitą mergaitę. Jai reikėjo eiti į mokyklą, neturėjo kur dėti vaiko. Susitarėme, kad busiu paskutinę savaitę. Mergaitę jie surado. Aš šeštadienį norėjau atsisveikinti ir išeiti, bet šeimnininkė vėl labai manęs prašė, kad pabūčiau, kol ji pareis iš mokyklos. Naujai mergaitėi bus smagiau, jei viską parodysiu ir vaikas prie manęs pripratęs. Ir vėl buvo tas nelemtas pirmadienis. Pa-vakary aš jau buvau savo daiktus susidėjusi ir lau-kiau šeimnininkės atsisveikinti, o ji parėjusi sako:

— Kaip dabar eisi alkaną. Tuoj iškepsiu bulvinių blynų, pavalgysi ir išeisi. Aš sėdėjau prie stalo valgiau blynus, o šeimnininkė užlipo ant aukšto, pažiūrėti ar jau išdžiūvo baltiniai. Girdime į duris beldžia. Išgir-dusi vyriškis balsus norėjau šokti pro langą. Naujoji auklė irgi norėjo bėgti. Ji buvo teista ir jai Kaune ne-galima gyventi. Taip iššokti ir nespėjau, be to, zie-mą kur nubėgsi neapsirengus. Jie mus abi išsivedė, pasodino į mašiną, kuri stovėjo gatvėje ir nuvežė į sau-gumą. Daugiau tos mergaitės nemaciau. Nuvedė pas tartytoją, o pas jį ant stalo gulėjo mano byla. O iš kur

KOMPIUTERIS KAIME — NE STEBUKLAS, O KASDIENYBĖ

IRENA VITKAUSKIENĖ

Vargu, ar daug kur Lietuvos provincijoje aptiksime tokį vaizdą: velyvą lapkričio vakarą nuošalaus kaimo pagrindinės mokyklos viename kabinete plieskia šviesos — prie dešimties modernių kompiuterių palinkę ūsuoti kaimo vyrai mokosi svarbiausios XXI amžiaus abėcėlės. Vieni dar tik pratinasi valdyti „pelę“, o kiti jau bando naršyti po Internetą, ieškodami naudingos informacijos apie naujas gyvulininkystės technologijas, augalų priežiūrą, dar kiti dėlėja monitoriaus lange savo ūkio buhalterinę apskaitą. Kartais šalia suaugusiųjų darbuojasi, arba tik žaidžia, ir mokinukai — nuo pirmokų iki dešimtokų. Jie, aišku, nepraleidžia progos pasirodyti, jog už dėdes geriau išmano kompiuterių „kalbą“. Vakaraus tos mokyklos informatikos klase atvira visiems bendruomenės nariams. Suaugusieji už nedidelį mokestį gali čia praieiti specialų mokytojų kursą.

Tokį vaizdą galite pamatyti Beinoravos gyvenvietėje veikiančioje Labučių pagrindinėje mokykloje. Kokiu stebuklu kaimo mokykle apsiginklavo modernia kompiuterine įranga? Atsakymas paprastas, perbrauziant žinomą prancūzišką posakį: ieškok Asmenybės. Toji Asmenybė — fizikos ir informatikos mokytojas Vytautas Vaičaitis. Dar studijuodamas universitete „susirgo“ meile kompiuteriams. Pradėjęs dirbti mokytoju, nusipirko senutėlį „Sinklerį“ ir vaikams programavimo pamokas vedavo savo namuose. Mokinukai pasirodė esą labai imlūs ir gabūs. Į kompiuterių pasaulį pedagogas juos įvedė ne muštu, o per žaidimą: piešdavo, išleido pirmąją mokyklos laikraštį. Prieš keiserius metus, kai dar nebūgali laikis žemės ūkio bendrovė, vaikai drauge su mokytoju, stropiai paplūšę burokelių lauke, užsidirbo šiek tiek pinigų ir nupirko mokyklai 4 „Robotronus“ (dar ir dabar tie „seneliai“ dūleja kabineto lentynoje). Tai buvo rimtas žingsnis į priekį. O pirmasis „tikras“ kompiuteris (šiuo metu iš visų turimų jau pats primity-

viasias) buvo Atviros Lietuvos fondo dovana, laimėjus vieno kompiuterio efektyvaus panaudojimo konkursą. Pirmoji sekmė paskatino ir toliau dalyvauti ALF programose. Mokytojas su džiaugsmu prisimena, kiek daug naudos ir įkvėpimo jam suteikdavo dalyvavimas šio fondo specialiuose renginiuose, seminaruose, skituose informatikos mokytojų: „Sugrįžęs iš Vilniaus, kokį mėnesį skraidydavau padangėmis, kol vėl nutūpdavau pilkoje kaimo kasdienybėje. Tos optimizmo „injekcijos“ buvo labai naudingos, padėjo atrasti neįsivertintą jausmą (juk esu tik mažas kaimo mokyklos mokytojas), įkvėpė pasitikėjimo savo jėgomis“. Ir toliau V. Vaičaitis keiserius metus iš eilės ruošė projektus įvairių fondų skelbiams konkursams. Ir laimėdavo. Taip buvo įrengtas modernus informatikos kabinetas, kurio galėtų pavydėti ir Lietuvos rajonų centrų vidurinės mokyklos. Beje, į Labučių pagrindinę mokyklą vakaraus atvyksta padirbti kompiuteriais ne tik vietiniai, bet ir tolimųjų Radviliškio bei Panevėžio rajonų kaimo vidurinių mokyklų mokiniai, mokytojai, ūkininkai.

Statistikos duomenimis, Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose vienu kompiuteriu naudojasi 55 penktų — dvylikų klasių moksleiviai. Tuo tarpu Labučių pagrindinė mokykloje galioja amerikietiški standartai — vienam kompiuteriui tenka 5 penktos — dešimtos klasės moksleiviai (beje, ir pradinukai informatikos klaseje jaučiasi lyg žuvelės vandenyje). Tai nereiškia, kad mokykla gyvena be problemų, nejaucia nerimo dėl ateities (uždarys — neuždarys?), mat vaikų nuskurdusiam kaimo gimsta vis mažiau. Tačiau šiandien jos mokytojai pelnitai džiaugiasi tuo, kad beveik visi būvę mokiniai, kurie aišku, baigė ir vidurinę, sėkmingai studijuoja aukštesiose mokyklose. O tai dar sykį patvirtina, kad ir gūdžiausioje periferijoje galima dirbti kūrybiškai ir pasiekti puikių rezultatų.

LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAİKŠTIENĖS BIRUTĖS DRAUGIJAI — 75 METAI

Kauno įgulos karininkų žmonos, paragintos gen. gyd. V. Nagio-Nagevičiaus, 1925 m. kovo 1 d. nutarė įkurti karininkų šeimų moterų draugiją. Buvo išrinkta komisija draugijos įstatams paruošti. Draugijos įstatų projektą paruošė dr. A. Ambraziejūtė-Stėponaitienė.

Steigiamasis susirinkimas įvyko 1925 m. kovo 15 d. karininkų ramovėje Kaune. Buvo patvirtinti įstatai, išrinkta centro valdyba, numatytos veiklos kryptys. Draugijos narys galėjo būti tikrosios tarnybos bei atsargos karininkų žmonos ir dukros. Įstatuose buvo numatyta, kad draugija

Labučių pagrindinės mokyklos fizikos ir informatikos mokytojas Vytautas Vaičaitis su savo mokinukais.

siekia suburti karininkų šeimų moteris tautiniu, moraliniu ir kultūriniu pagrindu, globoti sergancius karius, karo invalidus, sužeistuosius, ruošti narsę teikti medicininę pagalbą, padėti auklėti karių šeimų vaikus.

1939 m. sausio 1 d. draugija turėjo 22 skyrius su daugiau kaip 600 narių. Visi skyriai turėjo savo patalpas, igulų karininkų ramovėse.

1935 m., iškilmingai minint kunigaikštienės Birutės 550 metines ir draugijos 10-metį, draugija buvo pavadinta Lietuvos Didžiosios Kunigaikštienės Birutės karininkų šeimų moterų draugija.

Draugijos centro valdybos pirmininkėmis buvo renkamos: dr. A. Ambraziejūtė-Stėponaitienė, J. Kubilienė, V. Černienė, B. Pundzevičienė, K. Grigaliūnienė, S. Ozelenė, M. Tumienė, K. Raštikienė. Draugijos garbės pirmininkėmis buvo O. Stulginskienė ir S. Smetonienė, o garbės nariais — A. Ambraziejūtė-Stėponaitienė, gen. V. Nagevičius, plk. T. Daukantas.

1940 m. Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą, rugpjūčio 20 d. VRM nutarimu, draugijos veikla buvo uždrausta. Dalis draugijos narių atsikūrė Sibiro tremtyje, kalemuose, lageriuose, dalis pasitraukė į Vakarus.

1951 m. spalio mėn. Čikagoje buvo atkurta draugijos veikla išsivijoje. Sušaukta susirinkime buvo išrinkta valdyba, jos pirmininke — S. Ozelenė. Jos pasiryžo puoseleti lietuviškas tradicijas ir dirbti pagal prieškarinio įstatų. Augo ir draugijos gretos. Draugijos skyriai veikė Čikagoje, Clevelande, Detroite, Los Angeles, New Yorke.

Visa LDK Birutės karių šeimų draugijos veikla buvo nukreipta į vieną tikslą — lietuviškas laisvę.

Paruošė Asta Rėklaitytė

Žymų pėdsaką nepriklausomoje Lietuvoje palikusi Lietuvos Didžiosios Kunigaikštienės Birutės karininkų šeimų moterų draugija, netekusi la-

bai daug savo narių, išliko gyva.

Jau 1989 metais pradėjome klausinėti vieną apie kitą. 1990 m. kovo 25 d. nedidelė grupelė jau meldėsi Vytauto bažnyčioje, kurioje buvo auklamos Mišios už visame pasaulyje išblaškytas Lietuvos birutietes ir paminėtos 65-osios draugijos įkūrimo metines. 1990 m. birželio 12 d. susirinkime, kuriame dalyvavo 33 narės, išrinkome valdybą, kad parengtų įstatus, juos įregistruotų ir įteisintų draugijos veiklą.

Pirmininkės pareigos buvo pavestos G. Narvydienei, pavaduotojos — R. Dapkienėi. Rinkdamos jaunųjų nuo sovietinės armijos gynimo štabe, kuriame dirbo mūsų narė Vaidilutė Bartkutė-Krupenkovienė. Vėliau glaudėmės prie miesto savivaldybės, prie savanorių štabo.

1991 metais lapkričio 12 d. įregistruojami įstatai ir įteisinama draugija. Pašventinama atkurta vėliava už ką daugiausia esame dėkingos R. Dapkienėi.

1992 metais balandžio 4 d. visuotiniame susirinkime renkame jau teisėtai įregistruotos draugijos valdybą su pirmininke E. Adomavičiene, pavaduotoja O. Stašaitiene, sekretore E. Zaborskyte-Almonaitiene, izdininke A. Rėklaityte.

1998 metais sausio 17 d. dvi kadencijas dirbusi valdyba buvo atnaujinta. Pirmininke išrinkta E. Zaborskyte-Almonaitienė, pavaduotojos — A. Rėklaitytė ir O. Stašaitienė, sekretore-izdininke A. Dusevičienė. Prabėgus peržvelgus 10 metų birutietiškos draugijos veiklą, norisi prisiminti svarbesnius įvykius, paminėti su kuo bendraujame.

Jau 1990 metais lapkričio mėn. dalyvaujame Nežinomo kareivio perlaidojimo apeigose.

1991 metais užmezgome ryšius laiškais su Čikagos birutietiškos draugija. Bendraujame

su Lietuvos savanoriais, atsargos karininkais ir visais Kauno apskrities kariniais daliniais.

1993 metais, atkūrus LDK Birutės karininkų šeimų draugiją Vilniuje, svečiuojamės Vilniaus Karininkų ramovėje.

Bendravome su LTV laidos „Svetimo skausmo nebūna“ ir Lietuvos Radijo laidos „Jėvos sodai“ vedėjais. Išjungėme ir Lietuvos moterų organizacijų koordinacinio komiteto veiklą. Dalyvaujame LML renginiuose, draugaujame su jos pirmininke prof. Ona Voveriene. 1994 metais vasario 5 dienai Kunigaikštienės Birutės garbei pastatome spektaklį „Tegul rusena ugnis šventoji“.

Vaidilos vaidmeniui kviečiame Kauno choro solistą A. Kalpoką ir mūsų bičiulę mokytoją Alvydą Česienę. Spektaklį režisavo O. Stašaitienė. Su spektakliu pasirodėme kariniuose daliniuose, mokyklose. Lietuvos tremtinių ir politinių kalinių suvaziavime Ariogaloje svečiavomės pas kariuomenės vado žmoną Viliją Andriškevičienę. Nepamirštami pasirodymai Palangoje prie Birutės kalno, kur kvietėme pastiprinti nuolatinės mūsų pagalbinių mokytojų Alvydos Česienės vadovaujamų vaikų etnografinius ansamblius. Drauge su vaikų ansambliu pasirodėme amerikiečių karo laive ir visada liksime dėkingos už pasitikėjimą admiralui Baltuskai. Jau 1993 m. rugsėjo mėn. dalyvaujame Lietuvos karininkų seniūnų tarybos posėdžiuose, svarstant Ramovės statuto projektą. Prasideda kova dėl Ramovės rūmų įteisinimo ir birutietiškos seklyčios atgavimo. Labai liūdna pripažinti, bet per 10 metų šios problemos neišspręstos.

Tikrai tiksliai mus sieja su Vytauto Didžiojo karo muziejais mokslininkais.

Bendri tikslai mus sieja su Vytauto Didžiojo karo muziejais mokslininkais.

Bendri tikslai mus sieja su Vytauto Didžiojo karo muziejais mokslininkais.

Bendri tikslai mus sieja su Vytauto Didžiojo karo muziejais mokslininkais.

Bendri tikslai mus sieja su Vytauto Didžiojo karo muziejais mokslininkais.

Bendri tikslai mus sieja su Vytauto Didžiojo karo muziejais mokslininkais.

Bendri tikslai mus sieja su Vytauto Didžiojo karo muziejais mokslininkais.

SKELBIMAI

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turis Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

Window Washers Needed!
40,000 per year. We need 100 crews. No exp. necessary. Will train. Must have valid driver's license and transportation. Must be fluent in English.
L.A. McMahon Window Washing.
Tel. 800-820-6155.

Kalame visų rūšių „sidings“, „soffits“, įdedame
lietvamzdžius (gutters) ir dengiame stogus. Skambinti Romui tel. 630-774-1025.

ATTENTION IMMIGRANTS!
Canada and Australia are accepting applicants for **Permanent Residence!**
For free information call:
1-773-282-9500.
GTS concentrating in immigration
www.immigration-service.com

Vyrų ir moterų kirpėja.
15 metų patyrimas. Greitas, malonus patarnavimas.
Skambinti Vandai,
tel. 708-422-6558.

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
OFFICE (773) 598-5959
HOME (708) 425-7190
MOBILE (773) 590-0205

RIMAS L. STANKUS
• Greitas ir sąžiningas patarnavimas
• Nuosavybių įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

„IRENOS ŠAKOTIS“
įvairioms progoms.
Tel. 773-735-2327.

Alternative Home Care looking
for responsible come-and-go, live in care givers and CNAs. Must be able to speak, read and write English. Must drive and be able to lift. References and „green card“ required. Tel. 708-784-1088.

Company Drivers Wanted.
Need CDL, class A with Haz Mat endorsement preferred. Good pay. Bring your own MVR.
C & K Trucking
6850 W. 63 St., Chicago, IL.

STASY'S CONSTRUCTION
Stalio darbai, rūsų, vonių ir virtuvų įrengimas; priestatai; keramikos plytelės, „sidings“, „soffits“, „decks“, „gutters“, ploki ir „shingle“ stogai; cementas, dažymas. Tūnu darbo draudimą.
S. Benetis, tel. 630-241-1912.

Karaliaučiaus krašto Naujosios vidurinės mokyklos lietuviukų ekskursija Karaliaučiaus mieste.

LIETUVIŠKO ŽODŽIO ŠVIESA...

Atkelta iš 2 psl.

Neišdildoma išpūdį jiems paliko savišveiklininkai iš Tauragės, atvėrę vartus ir lietuvių meną. Valandų valandas jie dabar praleidžia karpdami, siuvinėdami, siudami, pindami juostas ir darydami Užgavėnių kaukes. Dirbdami mes klausomės lietuvių pasakų, M. K. Čiurlionio poemų, V. Klovos operų, bandome vaidinti lietuvių liaudies personažus.

Per ketverius metus vaikai tapo tikrais mano pagalbininkais rengiant kalendorines šventes: Vasario 16-ąją, šv. Velykas, Motinos dieną.

Mano vaikai (tai rašau su didžiuoliu pasididžiavimu) jau didžiuojasi vos ne prieš visą kursą, švęsti šventes ir dainuoti savo tautos dainas, kurių pasiklausyti ir lietuviškų vaišių paragauti ateina gera pusė šios mokyklos mokytojų.

Mazosios Lietuvos Lietuvių draugijos Čikagoje finansinės paramos dėka galėjome pra-

turtinti lietuvių kalbos kabineta žaidimais, mokyimo priemonėmis, knygomis. Taip pat galėjau praveisti „Abėcėlės šventę“, padovanodama vaikams rašymo priemones, knygeles, dažus. Kartu su vaikais ir jų tėveliais organizavau bendruomenės šventes. Galėjau organizuoti fakultatyvo vaikams ekskursijas į Tolminę, Karaliaučius. Pastarajame mieste mokiniai aplanke Zoologijos sodą, Gintaro muziejų.

Draugijos pagalbos dėka daugelis mano fakultatyvo vaikų pirmą kartą pamatė didelį miestą, galėjo valgyti ledus ir saldumynus.

Esu dėkinga visai draugijai, visiems geros valios žmonėms, remiantiems lietuvių Karaliaučiaus krašte. Tik jų dėka, brangieji, galime puoseleti lietuvišką žodį.

Virginija Norkevičiūtė
Naujosios vidurinės mokyklos lietuvių kalbos fakultatyvo mokytoja

Kunigaikštienės Birutės draugijos narės, su savo vėliava dalyvavusios suaktyvinoje šventėje. Jono Ivasko nuotrauka.

• **Kiaukliai.** Spalio 15 d. buvo pašventinta Širvintų dekanato, Kiauklių parapijos Šv. Mergeles Marijos Apsilankymo bažnyčia. Iki tol kiaukliečiai meldavosi parapijos saleje įrengtuose maldos namuose. Mūrinė bažnyčia atstatyta per maždaug trejus metus vietoje 1941 m. sovietų sudegintos bažnyčios. Naujos bažnyčios projekto autorius — architektas Giedrius Laucius, bažnyčia statė Širvintų statybos akcinė bendrovė. Statybos darbai rūpinosi Širvintų parapijos klebonas kun. J. Dabravolskas. Naująją bažnyčią pašventino Kasiadorių vyskupas J. Matulaitis. Šv. Mišias kartu su vyskupu koncelebravo 9 kunigai.

• **Kretinga.** Spalio 18 d. Kretingoje susirinko motinos iš Anglijos, Lenkijos, Rusijos ir Lietuvos pasidalyti savo gyvenimo ir maldos patirtimi. Prieš penkerius metus vienos motinos iniciatyva paplitęs judėjimas „Motinos maldos“ nėra kokia nors organizacija ar bendrija. Motinos tiesiog renkasi melstis už vaikus, dalytis savo problemomis vienos su kitomis. Jos skaito Šventąjį Raštą, kalba rožinį, meldžiasi ir kiekviena savo vaikus paaugėja. Jezui kryžiaus papėdėje į Dievo rankas atiduodama lapelį su užrašytais jų vardais. Anot anglės V. Williams, motinos pasaulyje vienijasi nepaliaujamai maldai už savo vaikus.

• **Klaipėda.** Spalio 11-13 d. Šv. Juozapo Darbininko parapijoje lankėsi svečiai iš Wetingeno (Šveicarija) Sigi Frei ir Thomas Quenzer. 1997 m. rudenį užsimezges dviejų parapijų — Klaipėdos Šv. Juozapo Darbininko ir Wetingeno — bičiuliškas bendradarbiavimas nenutrūksta. Ši kartą svečiai iš Šveicarijos aplankė Dvasinės pagalbos jaunimui centrą, kur programų koordinatoriai supažindino, kaip savanoriai dirba su paaugliais, šeimomis, bei apžvelgė kitus veiklos barus. Wetingeno parapijos žmonės remia savo aukomis ir naujai statomą bažnyčią Klaipėdoje.

KUNIGAİKŠTIENĖS BIRUTĖS DRAUGIJA

Atkelta iš 4 psl.

Tradicinės draugijos šventės — tai Birutės diena ir karių motinų pagerbimo diena. Pagrindiniai mūsų švenčių pagalbinkai — tai vaikų etnografiniai ansambliai, vadovaujami mokytojos Alvydos Česienės, solistas Audrius Kalpokas, smuikininkas Tomas Strimaitis, Vytauto Didžiojo bažnyčios choras ir jo vadovas R. Daugėla, ansamblis „Elegija“, etnografinis ansamblis „Sodyba“, karinių oro pajėgų pučiamųjų orkestras.

Tarp daugelio mūsų bičiulių buvo generolas Jonas Andriškevičius, plk. Česlovas Bra-

A. † A.
BRONIUS UNDERYS
Mirė 2000 m. gruodžio 23 d., sulaukęs 80 metų.
Gyveno Čikagoje, Clear Ridge apylinkėje, anksčiau Marquette Parke. Gimė Lietuvoje.

Nuliūdę liko: žmona Aldona Pemkutė, sūnus Ramūnas su žmona Laima, duktė Laima Petroliūnienė su vyru Tomu, sūnus Algirdas su žmona Jane, sūnus Vitas su žmona Taura; anūakai Vaiva, Linas, Saulius, Vakarė, Lauren, Lukas, Andrew ir Vija; pusseserė Bernice Hamsko ir pusbrolis Jerry Jaruckis; svainė Regina Ostis su vyru Algirdu bei kiti giminės.

Velionis pašarvotas trečiadienį, gruodžio 27 d. nuo 3 v.p.p. iki 8 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St. Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, gruodžio 28 d. Iš laidojimo namų 9 v.r. velionis bus atlydėtas į Šv. Mergeles Marijos Gimimo bažnyčią, kurioje 9:30 v.r. bus aukojamos šv. Mišios už jo sielą. Po Mišių a.a. Bronius bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Vietoje gelių prašome aukoti savo pasirinktai labdaros organizacijai.

Nuliūdę: žmona, vaikai, anūakai ir kiti giminės.

Laidotuvių direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-949-7600.

A. † A. ADOLFUI JELIONIUI

mirus, reiškiamame nuoširdžią užuojautą jo žmonai SOFIJAI, dukterims RAMINTAI ir GUODAI bei kitiems artimiesiems.

Sigita ir Eugenijus Lipovai su šeima

Indrė bei Donatas Tījūnėliai su šeima

Mylimai sesutei

A. † A. STASEI SEREIKAITEI

Lietuvoje mirus, brolių ANTANĄ bei artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Panevėžiečių lietuvių klubo valdyba ir nariai

Dailininkui, rašytojui, žurnalistui ir Lietuvių skautų sąjungos ilgamečiui darbuotojui

A. † A. VLADUI VIJEIKIUI

iškeliavus Amžinybėn, reiškiamame nuoširdžią užuojautą visiems velionio artimiesiems.

Lituanistikos tyrimo ir studijų centras

Čiurlionio meno galerija

Tai - Jūsų laikraštis DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

It makes a world of difference when you fly SAS to Lithuania.

No one makes round-trip travel to Lithuania easier and more convenient than SAS. From Chicago, we offer daily service to Vilnius with a hassle-free connection via Stockholm. When you're ready to return, you'll enjoy same-day travel back to Chicago through our Copenhagen hub. Find out what a world of difference SAS can make for your next trip. Just call your Travel Agent or SAS at 1-800-221-2350 or visit our website at www.sas.com.

Flight #	From	To	Departure Time	Arrival Time
SK 946	Chicago	Stockholm	4:20 pm	7:35 am +1
SK 744	Stockholm	Vilnius	9:20 am	11:50 am
SK 743	Vilnius	Copenhagen	1:40 pm	2:20 pm
SK 943	Copenhagen	Chicago	1:40 pm	5:40 pm

A. † A. Dailininkas VLADAS VIJEIKIS

Mirė 2000 m. gruodžio 22 d., sulaukęs 81 metų.
Gimė Charkove, Ukrainoje. Gyveno Čikagoje, Marquette Parko apylinkėje.

Nuliūdę liko: artima draugė Irena Vainorienė (Vijeikienė), duktė Jūratė, ištikimas bičiulis George Paulik bei daug draugų ir pažįstamų.

A.a. Vladas buvo Lietuvių skautų sąjungos brolijos vyriausias skautininkas, priklausė Lietuvių rašytojų draugijai, buvo „Dirvos“, „Skautų aidas“, „Draugo“ „Kregždutės“ (Lietuva) ir kitų laikraščių bendradarbis, leido ir redagavo laikraštėlį vaikams „Tėviškėlė“, buvo Vi Vi spaustuves ir leidyklos „Tėviškėlė“ savininkas.

Velionis pašarvotas Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St., ketvirtadienį, gruodžio 28 d. ir penktadienį, gruodžio 29 d. nuo 3 v.p.p. iki 8 v.v. Atsisveikinimas penktadienį, gruodžio 29 d. 6 v.v. laidojimo namuose.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, gruodžio 30 d. Iš laidojimo namų 10 val. ryto velionis bus atlydėtas į Šv. Mergeles Marijos Gimimo bažnyčią, kurioje 10:30 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios už jo sielą. Laidotuvės privačios.

Visi kviečiami dalyvauti šermentyse, atsisveikinime ir šv. Mišiose.

Nuliūdę artimieji.

Laidotuvių direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600.

A. † A. JUOZUI MASILIONIUI

iškeliavus Amžinybėn, mielą PRANUTĘ užjaučiame ir pergyvename gilų jos širdies skausmą.

Antanas Ješmantas

Juozas ir Onutė Peleckiai

Jurgis, Antanas Šergaliai

A. † A. j.v.s. ANTANUI LEVANUI

iškeliavus Amžinybėn, reiškiamame nuoširdžią užuojautą žmonai JANINAI, seseriai ELENAI ir artimiesiems.

Jūrų skautininkai — Džinaras Kižys

Vladas Petkauskas

A. † A. JUOZUI MASILIONIUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame žmoną PRANUTĘ ir kartu liūdime.

Gailė ir Robertas Vitai

A. † A. Sesuo M. SEVERINE SKADAUSKAS, SSC

Mūsų mylima Seselė mirė 2000 m. gruodžio 22 d. Šv. Kazimiero Seselių motiniškame name, Chicago, IL, sulaukusi 87 metų amžiaus.

Į vienuolyną įstojo iš Šv. Kazimiero parapijos, Chicago Heights, IL. Vienuolyno įžaduose išgyveno 55 metus.

Nuliūdę liko Šv. Kazimiero seserys ir artimieji giminės: sesutė Petronella su vyru William Miller, gyvenantys Naperville, IL, dukterėčios ir sūnėnai bei jų šeimos, taip pat giminės ir pažįstami.

Velionė buvo pašarvota antradienį, gruodžio 26 d. nuo 1 v.p.p. iki 7 v.v. Šv. Kazimiero vienuolyne, 2601 W. Marquette Road, Chicago, IL. Mišparai už mirusiuosius vyko 7 v.v. Šv. Mišios buvo aukojamos trečiadienį, gruodžio 27 d. 9:30 v.r. Šv. Kazimiero seserų vienuolyno koplyčioje. Po Mišių velionė buvo palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuliūdę Šv. Kazimiero seserys ir šeima.

Laidotuvių direkt. Gerald Daimid. Tel. 708-430-5700.

Pranešame draugams ir pažįstamiems, kad po ilgos ligos, 2000 m. gruodžio 26 d., sulaukusi 93 metų, iškelavo į Amžinybę mūsų mylima Mamutė

A. † A. IEVA DEVEIKIENĖ KIZYTĖ

Velionė gyveno Lemont, IL. Amerikoje išgyveno 51 metus. Jos vyras a.a. Jonas mirė Čikagoje prieš 50 metų.

Nuliūdę liko: duktė Ona Narbutas su vyru dr. Antanu, duktė Janina Miknaitis su vyru Sigitu, sūnus Mykolas Deveikis su žmona Zita, sūnus Gediminas Deveikis su žmona Irma ir duktė Vida Maleiška su vyru Jonu; anūakai Augustas Narbutas, Paulius Narbutas su žmona Dalia, Vytautas Miknaitis su žmona Janet, Rūta Ozers su vyru Guntis, Jonas Deveikis su žmona Nancy, Paulius Deveikis su žmona LoriAnn, Loreta Deveikis, Teresa Mroz su vyru Gregory, Henrikas Deveikis, Linas Maleiška su žmona Rita ir dr. Dalia Jodwalis su vyru Kęstučiu. Taip pat liko keturiolika proanūkų ir daug giminių Lietuvoje.

Velionė bus pašarvota penktadienį, gruodžio 29 d. nuo 3 v.p.p. iki 9 v.v. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave. (arti Derby Rd.), Lemont, IL. Laidotuvės įvyks šeštadienį, gruodžio 30 d. Iš laidojimo namų 9:30 v.r. velionė bus atlydėta į Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos bažnyčią, kurioje 10 v.r. bus aukojamos šv. Mišios už jos sielą. Po Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuliūdę: vaikai, anūakai ir proanūakai.

Laidotuvių direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600.

A. † A. VLADAS KULBOKAS

Mirė 2000 m. gruodžio 24 d. Kučių vakarą, Matulaičio namuose, Putnam, CT.

Velionis gimė 1908 m. balandžio 6 d., Lietuvoje, Našiškių kaime, Vilkaviškio apskrityje, Alksnėnų parapijoje. Jo tėvai — a.a. Jurgis Kulbačiauskas-Kulbokas ir a.a. Pranciška Simanauškaitė.

A.a. Vladas baigė Vilkaviškio Žiburio gimnaziją, studijavo Kauno universitete humanitarinių mokslų fakultete lietuvių kalbą, literatūrą, prancūzų literatūrą ir pedagogiką. Gavęs diplomą mokytojavo Plungės gimnazijoje ir mokytojų seminarijoje, Pasvalio gimnazijoje, taip pat buvo Vilniaus III lenkų gimnazijos lietuvių kalbos mokytojas. Vėliau studijavo Tiubingeno universitete ir prof. Mertzo meno mokykloje Stuttgarte, Vokietijoje. Buvo lietuvių katalikų mokslo akademijos ir Lituanistikos instituto narys.

Atvykęs į Ameriką 1949 m., gyveno Bostone ir buvo vienas iš lituanistikos mokyklos steigėjų, mokyklos vedėjas ir mokytojas. Dirbo Bostono kolegijos bibliotekoje. Vasarodavo Bethlehem, N.H., prie numylėtų kalnų ir miškų. Dalyvavo ateitininkų organizacijoje, Lietuvių Bendruomenėje, priklausė Lietuvių fondui. Atvykęs į St. Petersburg, FL, įsijungė į Šv. Kazimiero pranciškonų misiją ir Lietuvių klubą.

A.a. Vladas Kulbokas yra parašęs daug straipsnių ir knygų. Buvo Lietuvių Enciklopedijos ir eilės kitų knygų kalbos taisytojas. Jis visą gyvenimą skyrė lietuviško rašto darbams. Velionio dėka lietuvių literatūra yra turtingesnė.

A.a. Vladas bus palaidotas 2001 m. sausio 5 d. Putnamo vienuolyno kapinėse.

Nuliūdę lieka giminės Lietuvoje ir Amerikoje.

Filatelistų draugijos „Lietuva“ garbės nariui, pedagogui-lituanistui

A. † A. JUOZUI MASILIONIUI

staiga iškeliavus Amžinybėn, jo mylimą žmoną PRANUTĘ ir giminės nuoširdžiai užjaučiame.

Filatelistų draugijos „Lietuva“ valdyba ir nariai

Birutės Danutė Urbiatienė ir draugijos pirm. Edita Almonaitienė.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Dar galite patekti į links-mą Naujųjų Metų sutikimą Pasaulio lietuvių centre. Jus pasitiks šventiškai išpuošta salė, stalai, gros puikūs muzikantų orkestras. Vakaras prasidės 8 valandą. Bus užkanda, šilta vakarienė, o po 12 val. – vel užkanda. Stalus ar vietas užsisakykite, skambindami Vandai Gvildienė tel. 630-271-9136 arba Irenai Kazlauskienė tel. 630-257-8346. Šiuos ypatingus Naujuosius metus sutikime visi kartu! Šventę rengia PLC renginių komitetas. Laukiame daug daug dalyvių.

Ištaigai (ne „Draugui“) reikalinga tarnautoja/s. Turi gerai kalbėti ir rašyti lietuviškai, angliskai, mokėti dirbti kompiuteriu. Žinias apie save prašome siųsti „Draugo“ dienraščio adresu, ant voko užrašant „Tarnautojas“.

Atsisveikinimas su a.a. v.s. Vladu Vijeikiu vyks penktadienį, gruodžio 29 d., 6 v.v. Petkaus laidojimo namuose, 2533 W.71 St., Čikagoje. Šeštadienį, gruodžio 30 d., 10 v.v. iš laidojimo namų bus atlydėtas į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kur bus aukojamos gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Laidotuvės, velionio pagėdavimu, bus privačios. Visi Čikagos ir apylinkių skautai ir skautės prašomi dalyvauti atsisveikinime ir šv. Mišiose.

„Dainavos“ ansamblis visus kviečia į jų rengiamą religinį koncertą „Ir šviesa, ir tamsa“. Nepamirškime koncerto datos – jis vyks 2001 m. sausio 14 d. 3 val. p.p. Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje. Ateikite pasiklausyti gražios religinės muzikos. Koncerte dalyvaus sol. Lijana Kopūstaitė-Pauletti, bei „Dainavos“ ansamblis su orkestrantais.

„Draugo“ knygynelyje parduodamos neseniai iš Lietuvos atsiųstos naujausios istorinės, grožinės literatūros knygos. Atvykite pasirinkti!

GRAŽIOS TRADICIJOS

Kiekvienais metais Vyčių senjorų kuopa surengia mirusiųjų narių prisiminimą-pagerbimą. Noriu paminėti šios kuopos įsisteigimo istoriją.

Prieš šokių 15 metų buvo įsteigta ši senjorų kuopa, o steigimo iniciatorė buvo didelė patriotė lietuvaitė Sabina Henson. Yra daug Vyčių kuopų, bet visos – angliškai kalbančios. Vieną kartą ji pasakė: „Isteikime vienintelę lietuviškai kalbančią kuopą“. Kaip tarė, taip ir buvo padaryta: buvo įsteigta senjorų Vyčių kuopa, kurios pirmininkais buvo: a.a. Jonas Jokubka, dr. Petras Jokubka, dabartinis yra Gediminas Janula su aktyvia vicepirmininke Sabina Henson.

Šiais metais mirusiųjų narių prisiminimas įvyko lapkričio 14 dieną. Mirusiųjų prisiminimas pradėtas šv. Mišiomis, kurias atnašavo kunigas J. Sakevičius, apsigyvenęs pas tėvus marijonus. Po šv. Mišių visi susirinkome į vienuolyno pastato rūsi, kur vaišinosime kavute su saldumynais. Aukų vicepirmininkė Sabina Henson. Begerdami kavutę, prisiminėm, kad reikia paskirti aukelę Romoje studijuojantiems klierikams. Taigi ir pasikvėmė 50 dolerių. Mūsų kuopa narių skaičiumi yra gana maža. Del blogo oro Mišiose dalyvavo vos 8 žmonės. Esame visi patenkinti, kad atlikome mūsų pareigą. Labiausiai esame dėkingi Sabina už šio prisiminimo suorganizavimą.

Lauksime, gal įsirašys daugiau narių, o būtų smagu turėti didesnę būrėlį.

Ant. Repšienė

DOVANA LIETUVIŠKOMS MOKYKLoms

Pereitą savaitę J. Miglinas V.K.L. s-gos Čikagos skyriui įteikė 300 dol. čekį. Tai buvo Genės ir Jono Miglinų bei Zigmo Navicko dovana Vilniaus krašto lietuviškos mokykloms, skirta minios Dzukijos dukros Antaninos Navickaitės-Burdulienės atminimui pagerbti. Kadangi mokyklomis rūpinasi „Vilnijos“ draugija su pirmininku dr. K. Garšva, jam minėtas čekis ir persiustas.

Spalio mėnesį Genė Miglinienė įteikė 100 dol. čekį tam pačiam tikslui. Neseniai gauta padėka, kur rašoma, kad ši parama buvo panaudota labai prasmingai. Ją gavo dvi mo-

kyklos: Vilniaus rajono Maišiagalos lietuvių vidurinė mokykla bei Breslaujos rajono (Gudija) Ūsonių Leko lietuvių sekmadieninė mokykla. Abi mokyklos gautą paramą panaudojo ekskursijoms (didėsniųjų pinigų dalis panaudota transporto nuomai). Tiek rytų Lietuvos, tiek etninių žemių lietuviškos mokykloms labai trūksta lėšų gimtajam kraštui pažinti. Ekskursijų metu vaikai praplečia savo akiratį, pamato kultūros paveldo bei gamtos vertybes, sužino apie garbingą Lietuvos praeitį.

Maišiagalos D.L.K. Algirdo vidurinės mokyklos 11 klasės mokiniai, vadovaujami lietu-

vių kalbos mokytojos G. Ručinskienės pabuvojo Kaune, kur aplankė S. Neries memorialinį muziejų, Maironio namų-muziejų, M. K. Čiurlionio paveikslų galeriją, Rumšiškių buities muziejų, susipažino su Lietuvos etnografiniais regionais, tradicijomis.

Gudijos sekmadieninės mokyklos vaikai pirmą kartą apsilankė Trakuose, Vilniuje. Vaikai susizavėję žvalgė Trakų pilį, klausėsi pasakojimų apie kunigaikščių kovas. Iš televizijos bokšto apžvelgė Vilniaus miesto panoramą, aplankė nacionalinį muziejų, Gedimino kalno muziejų, susipažino su bažnyčiomis, senamiesčiu. „Vilnijos“ draugijos patalpose buvo pavašinti arbata su pyragėliais. Kiekvienas vaikas gavo labdaros drabužių ir saldinių kelienei.

Minėtų mokyklų vaikai ir mokytojai labai dėkingi už suteiktą paramą, už galimybę plačiau susipažinti su gimtine. Po padėkos laišku pasirašė Maišiagalos L.D.K. Algirdo vidurinės mokyklos mok. G. Ručinskienė, Ūsonių lietuvių sekmadieninės mokyklos mok. E. Sekonienė ir „Vilnijos“ draugijos valdybos narė N. Balčiūnienė.

Pereitų metų rudenį Leko sekmadieninė mokyklą aplankė V.K.L. S-gos centro valdybos vicepirmininkė E. Bulotienė, „Vilnijos“ pirm. dr. K. Garšva, bendruomenės atstovas G. Žemkalnis ir N. Balčiūnienė, „Vilnijos“ valdybos narė, bet lenkė mokytoja svečių ir vaikų į mokyklą neįsileido, nors laukė lijo ir buvo šalta. Jie pabandė su vaikais tik koridoriuje.

V. Gasperienė

ADVOKATAS
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Paulina Rd., Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

ADVOKATAS
Vytis Lietuvninkas
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL

Advokatas
Jonas Gibaitis
Civilinės ir
kriminalinės bylos
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
E-mail: Gibaitis@aol.com
Toll free 24 hr. 888-776-8742
Darbo val. nuo 9 v.r. iki 5 v.v.
Seštadi. 9 v.r. iki 1 v.p.p.

vių kalbos mokytojos G. Ručinskienės pabuvojo Kaune, kur aplankė S. Neries memorialinį muziejų, Maironio namų-muziejų, M. K. Čiurlionio paveikslų galeriją, Rumšiškių buities muziejų, susipažino su Lietuvos etnografiniais regionais, tradicijomis.

Gudijos sekmadieninės mokyklos vaikai pirmą kartą apsilankė Trakuose, Vilniuje. Vaikai susizavėję žvalgė Trakų pilį, klausėsi pasakojimų apie kunigaikščių kovas. Iš televizijos bokšto apžvelgė Vilniaus miesto panoramą, aplankė nacionalinį muziejų, Gedimino kalno muziejų, susipažino su bažnyčiomis, senamiesčiu. „Vilnijos“ draugijos patalpose buvo pavašinti arbata su pyragėliais. Kiekvienas vaikas gavo labdaros drabužių ir saldinių kelienei.

Minėtų mokyklų vaikai ir mokytojai labai dėkingi už suteiktą paramą, už galimybę plačiau susipažinti su gimtine. Po padėkos laišku pasirašė Maišiagalos L.D.K. Algirdo vidurinės mokyklos mok. G. Ručinskienė, Ūsonių lietuvių sekmadieninės mokyklos mok. E. Sekonienė ir „Vilnijos“ draugijos valdybos narė N. Balčiūnienė.

Pereitų metų rudenį Leko sekmadieninė mokyklą aplankė V.K.L. S-gos centro valdybos vicepirmininkė E. Bulotienė, „Vilnijos“ pirm. dr. K. Garšva, bendruomenės atstovas G. Žemkalnis ir N. Balčiūnienė, „Vilnijos“ valdybos narė, bet lenkė mokytoja svečių ir vaikų į mokyklą neįsileido, nors laukė lijo ir buvo šalta. Jie pabandė su vaikais tik koridoriuje.

V. Gasperienė

„Seklyčioje“ vykusiame „Labdaros vakare“ Juozui Masilioniui (mire gruodžio 16 d.) buvo įteikta dr. Juozo Prunskio premija, skiriama vyresnio amžiaus žmogui, nusipelnusiam katalikiškoje lietuviškoje veikloje. Iš kairės: Birutė Jasaitienė, Juozas Masilionis ir Lietuvos garbės konsulas Vaclovas Kleiza.

„LABDAROS VAKARE“ – KAIP NAMIE

Šis jau vienuoliktus metus ruošiamas ir svečių mieliai lankomas tradicinis labdaros vakaras šiais metais vyko gruodžio 9 d. „Seklyčioje“, Vyresniųjų lietuvių centre.

Jau anksti pradėjo rinktis svečiai iš Čikagos ir tolimesnių apylinkių į „Seklyčios“ svetainę, kuri buvo tikrai gražiai papuosta! Čia visada jauku ir gera, nes ir dauguma svečių vienas kitą jau seniai pažįsta, veikdami įvairiose organizacijose ir kartu bendraujantiems lietuviško visuomeninėje, kultūrinėje ir socialinėje veikloje. Tad kalbų ir geros nuotaikos netrūko susitikime prieš vakariene, ragaujant vyną ir skanius užkandžius. O 7 val. vakaro šio vakaro šeimininke JAV LB Socialinių reikalų tarybos pirmininke Birutė Jasaitienė visus sukvietė prie skoningai padengtų stalų, papuoštų žydinčiomis gėlėmis ir žvakėmis.

Visiems susėdus, B. Jasaitienė šiltai, nuoširdžiai prabilo ir visus, sveikindama susirinkusius, paminėdama daug garbingų svečių: kun. Juozą Vaišnį, SJ, „Laiskai lietuviams“ redaktorių, svečią iš Lietuvos kun. Algį Baniulį, SJ, garbės konsulą Vaclovą Kleizą su žmona Asta, „Draugo“ vyr. redaktore Danute Bindokiene, Bronę ir Bronių Nainius, žinomus visuomenininkus, Juozą Polikaitį ir jo žmoną Ireną, Lietuvos fondo atstovų stalą su LF valdybos nariu ir PLC tarybos pirmininku Kęstutiu Ječiumi bei jo žmona, „Lietuvių balso“ redaktorių Vytautą Radžių, Lietuvos Dukterų pirmininkę Joną Krutuliene ir dar daug kitų. Užbaigdama B. Jasaitienė sakė, kad šiame vakare yra pirmininkų ir atstovų iš įvairių organizacijų, ir visi svečiai, ši vakarą čia atsilankę, yra mieli ir garbingi!

B. Jasaitienė sakė, kad šiame „Labdaros vakare“ bus įteikta jau 4-oji prel. dr. Juozo Prunskio premija, skiriama vyresnio amžiaus žmogui, nusipelnusiam katalikiškoje lietuviškoje veikloje (Premijos fondą prel. dr. J. Prunskio pavedimu administruoja JAV LB Socialinių reikalų taryba, ir iš palūkanų nuo 1997 m. yra skiriama kasmetinė premija).

Tėvui J. Vaišniui sukalbėjus J. Jaukui „Labdaros vakarą“ atvyko ir Bronė bei Bronius Nainiai.

„Labdaros vakare“ dalyvavo ir (iš kairės): Juozas Polikaitis, kun. Algis Baniulis, SJ, bei kun. Juozas Vaišnis, SJ.

Kairėje – buvusioji dr. J. Prunskio premijos laimėtoja Marija Kriaučiūnienė bei Vincas ir Dana Baziai.

Vertinimo komisiją sudarė Juozas Žygas, pirmininkas, ir nariai: B. Jasaitienė ir Antanas Pauzuolis. Pirm. J. Žygas perskaitė vertinimo komisijos pranešimą, pagal kurį šių metų laureatas tapo mokytojas ir direktorius, vadovėlių ir knygų autorius visuomenininkas, spaudos bendradarbis Juozas Masilionis, pernai apdovanotas ir JAV LB Kultūros tarybos premija (premiąs iki šiol jau yra gavę Viktorija ir Antanas Valavičiai, dr. Petras Kiaušielis ir Marija Kriaučiūnienė).

Paskelbus premijos laimėtoją, visa salė sužėdė džiaugsmingais plojimais ir pritariais!

B. Jasaitienė pakvietė garbės konsulą V. Kleizą supažindinti visus su J. Masilioniu. V. Kleiza savo neilgame, turiningame žodyje suglaustai pateikė J. Masilionio veiklos kelią.

B. Jasaitienė įteikė J. Masilioniui žymenį ir 500 dol. premiją.

Savo žodyje J. Masilionis sakė esąs nustebintas šiuo siurprizu. Jam būvę tai visai netikėta! Jis priminė, kad atėjęs tikrai pavaduoti Babrausko liutuanistinėje mokykloje, „vadovavo“ jai net 31 metus! Užbaigė sakydamas, kad „Non dignus sum“ (nesu vertas), bet svečiai galvojo kitaip – kad labai vertai ir teisingai paskirta ši premija, ir tai patvirtino gausiais plojimais.

Tėvui J. Vaišniui sukalbėjus J. Jaukui „Labdaros vakarą“ atvyko ir Bronė bei Bronius Nainiai.

„Labdaros vakare“ dalyvavo ir (iš kairės): Juozas Polikaitis, kun. Algis Baniulis, SJ, bei kun. Juozas Vaišnis, SJ.

Kairėje – buvusioji dr. J. Prunskio premijos laimėtoja Marija Kriaučiūnienė bei Vincas ir Dana Baziai.

globojama jau 1,012 našlaičių Lietuvoje, daugiau kaip 170 vaikų yra gydyti „L.V.V.“, taryba administruoja ir Marquette Parko „Security“ ir t.t. Sake, kad Socialinių reikalų taryba gauna paramos ir iš miesto, bet turi atsiskaityti už kiekvieną centą. B. Jasaitienė dėkojo visiems savanoriams-talkininkams, geradariams aukotojams ir tarnautojams: Birutei Podienei, Elenai Sirutienai, Rasai Quadracki bei Marytei Smilgaitei, kurios daug dirba, kad padėtų ir jau seniai čia gyvenantiems, ir naujai atvykstantiems iš Lietuvos.

Meninę dalį atliko Algimantas Barniškis, padainavęs keletą patriotiškų bei kaledinių dainų. Po to vyko didžioji loterija, o po jos vel dainavo A. Barniškis, ši kartą įjungdamas visus svečius. Jo vadovaujami, visi tikrai puikiai dainavo, balsai darniai skambėjo, nes daug svečių yra būvę (ar yra) „Dainavos“ ansamblio ir Operos choro nariai! Buvo ir turtinga mažoji loterija, kur ne vienas džiaugėsi gerais laimėjimais – Vaikių dovanotais paveikslais, Onos Gradinskienės nuostabiųjų slaptingo recepto tortu. „Labdaros vakarui“ ji padovanojo du tokius tortus – vienas skiriamas prel. dr. J. Prunskio premijos laimėtoji, kitas – loterijai. O po loterijos – visų vel bendros dainos! Skirstantis svečiams, girdėjosi pasisakymai, kad tai jaučiausias, šilčiausias vakaras iš visų, kad čia jaučiamasi kaip namie, kad čia visada gera nuotaika ir nuoširdi B. Jasaitienės globa!

Aldona Šmulskštienė

„Labdaros vakare“ dalyvavo ir (iš kairės): Juozas Polikaitis, kun. Algis Baniulis, SJ, bei kun. Juozas Vaišnis, SJ.

„Labdaros vakare“ dalyvavo ir (iš kairės): Juozas Polikaitis, kun. Algis Baniulis, SJ, bei kun. Juozas Vaišnis, SJ.

Vakaro svečiai: Marija Kriaučiūnienė bei ankstesnėji dr. J. Prunskio premijos laimėtoja Viktorija ir Antanas Valavičiai.

Prie Juozo Leko sekmadieninės lietuviškos mokyklos Baltgudijoje. Tą dieną, kai nuotrauka buvo padaryta, nei vaikų, nei svečių (K. Garšvos, G. Žemkalnio, N. Balčiūnienės ir E. Bulotienės) į mokyklą neįleido.